

TEKES: 1152/31/15
TRE:2704/ 02.04.01/2015

**HANKI -
Innovatiivisten hankintojen johtaminen**
Tampereen kaupungin tiekartta innovatiivisiin hankintoihin

PROJEKTISUUNNITELMA

Tekijät: Marika Pakkanen
Pauli Välimäki,
Riikka Juuma,
Jari Jokinen

Päiväys:
8.5.2015

Tiivistelmä

HANKI - Innovatiivisten hankintojen johtaminen – projektissa luodaan Tampereen kaupungille innovatiivisten hankintojen toimintamalli ja tiekartta 2015–2025. Tiekartta sisältää suunnitelman ja tavoitteet liittyen kaupungin innovatiivisten hankintojen laajenemiseen. Projektissa toteutetaan pilottihankintoja, joiden kautta kehitetään innovatiivisten hankintojen käytäntöjä, toteutustapoja ja osaamista. Projektissa kehitetään yritysten, palvelujen käyttäjien ja kaupungin vuorovaikutusta osana hankintojen suunnittelua ja toteuttamista. Innovatiivisista hankintatavoista saadaan heti kokemuksia ja mallinnettuja toteutustapoja, joita voidaan levittää laajemmin organisaatiossa.

Projektilla tavoitellaan innovatiivisten hankintojen toimintamallin leviämistä osaksi kaupungin hankintakulttuuria. Projektin pilottihankinnoissa syntyy uusia palveluita ja ratkaisuja, joista yritykset saavat referenssejä. Projektin vaikutuksena alueen elinvoima kasvaa, syntyy mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle ja kaupungin hankkimien palveluiden kustannustehokkuus paranee.

Abstract

HANKI – managing innovative public procurement – project aims to create an operating model and a road-map for managing innovative public procurement in the City of Tampere. The road-map outlines objectives for expanding innovative procurement throughout the city organization. The project is implemented through pilot procurements, in which best practices are tested and developed. The project will improve and create new efficient models for interaction between the market, service users and the city as aiming at wide-spread changes in the procurement culture of the city. The results and experiences of these pilots are fed into the process of developing a model and road-map for managing innovative procurement.

As a result of the project, new solutions and services are developed giving references for businesses, creating new business opportunities and improving the cost efficiency of city procurement.

Sisällys

1	Johdanto.....	4
2	Projektin rajausta, tavoitteet, tulokset ja vaikuttavuus.....	4
3	Projektin toteuttajatahojen välinen yhteistyö.....	6
4	Projektin yhteydet muuhun kehitystoimintaan ja hyviin käytäntöihin.....	6
5	Projektin työpaketit vaiheittain	7
	Hankintojen innovaatiojohtaminen – Tiekartta 2015–2025	8
	Hankintapilotit	11
	Vertaisoppiminen, yhteiskehitys ja levitys	37
	Markkinointi ja viestintä.....	38
6	Aikataulu.....	40
7	Resurssit ja organisaatio	40
8	Työmäärä ja kustannusarvio	41
9	Laadunvarmistus ja tulosten hyväksyminen.....	42
10	Riskien arviointi	42
	Liite 1. Projektin aikataulu	43

1 Johdanto

Tampereella on INKA-ohjelmassa kansallinen koordinaatiovastuu teemasta Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus. Lisäksi Tampere on Oulun kumppani Tulevaisuuden terveys – teemassa. INKA:n tavoitteena on edelläkävijämarkkinoiden ja referenssien synnyttäminen kaupunkien ja yritysten yhteiskehittämisen avulla. Tässä keskeinen keino on innovatiivisten hankintojen toteuttaminen ja kaupunkien kehitysalustojen avaaminen innovatiivisille ratkaisuille. Laajamittaiset innovatiiviset hankinnat luovat edellytyksiä sekä kaupungin palvelutarpeen kestävään tyydyttämiseen että elinkeinoelämän kehittymiseen.

Tampereen kaupunki on nostanut hankintojen ja markkinoiden kehittämisen yhdeksi tärkeimmistä kaupunginhallituksen linjaamista TOP10 rakennemuutoksista, joiden avulla pyritään sopeuttamaan kaupungin toimintaa toimintaympäristön muutoksiin, mm. palvelutarpeiden kasvuun ja niukentuneisiin resursseihin. Tavoitteeksi on asetettu, että palvelujen hankintaprosessin ja hankinnan menetelmien kehittämällä hillitään kustannusten nousua ja, että hankintojen kehittämällä saadaan aikaan uutta liiketoimintaa ja innovaatioita Pirkanmaalla.

Tampereen kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2015 budjetissa: ”Osana INKA-ohjelmaa valmistellaan innovatiivisten hankintojen tiekartta, jossa asetetaan tavoitteet ja keinot kaupungin innovatiivisille hankinnoille.”

Innovatiivisia hankintoja kehitetään samanaikaisesti sekä julkisen sektorin tarpeesta (IJH-projekti) että markkinatarjonnan näkökulmasta (INKA-Innovaatioklusteriprojekti). Näin saadaan yritykset aktivoitua yhteiseen kehittämiseen projektin alusta lähtien.

2 Projektin rajaus, tavoitteet, tulokset ja vaikuttavuus

Projektin tavoitteet johdetaan kaupunkistrategiasta, kaupungin elinvoimasuunnitelmasta sekä kaupunkiorganisaation toimintakyksuunnitelmasta. Projektin tavoitteita ovat:

- lisätä alueellista elinvoimaa, synnyttää uutta liiketoimintaa ja luoda uusia innovaatioita Pirkanmaalla,
- edistää yritysten kansainvälistymistä,
- uudistaa julkinen hankintakäytäntö osaksi kaupungin innovaatiopolitiikkaa,
- parantaa kaupungin hankintatoiminnan kustannustehokkuutta ja avoimuutta,
- parantaa kaupungin palvelujärjestelmän vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Projektissa kehitetään konkreettisten pilottien pohjalta Tampereen kaupungin innovatiivisten hankintojen tiekartta ja innovatiivisten hankintojen johtamisen toimintamalli.

Projektin toteutuksella halutaan muuttaa kaupungin hankintatoimintaa niin, että innovatiivisten hankintojen, niiden elementtien toteuttaminen sekä innovatiivisten ratkaisujen hakeminen ovat osa kaupungin arjen hankintaprosessia. Kehitys tapahtuukin useiden yksiköiden ja asiantuntijoiden yhteisenä toimintana, jolloin innovatiiviset hankintamenetelmät leviävät jo projektin aikana kaupungin hankintakäytäntöihin.

Projektin toteuttamiseksi on valittu innovatiivisten hankintojen kärkipilotit, joiden tarkempi suunnittelu sisältyy projektiin. Projektin aikana saattaa nousta uusia pilottikohteita, joita projektibudjetin puitteissa voidaan toteuttaa. Projektissa hyödynnetään myös muiden käynnissä olevien innovaatioprojektien hankintakäytäntöjä.

Kärkipilotit ovat toteutukseltaan ja hankintatavoiltaan erilaisia. Mukana on pilotteja sekä hyvinvointipalveluista että kaupunkiympäristön kehittämistä. Pilotit ovat myös volyymiltaan erilaisia, jotta löydetään käytäntöjä kaupungin erilaisiin hankintatarpeisiin.

Projektin konkreettisia tuloksia ovat

- toteutettavat innovatiiviset hankinnat ja niiden kautta syntyvät innovatiiviset ratkaisut,
- hankintojen innovatiiviset menettelytavat ja niiden juurruttaminen kaupungin hankintakäytäntöihin,
- innovatiivisten hankintojen tiekartta vuosille 2015–2025,
- ”työkalupakki” innovatiivisten hankintojen käytännöistä ja toimenpiteistä sekä
- kaupungin hankintahenkilöstön sekä markkinoiden osaamisen ja tietoisuuden lisääntyminen innovatiivisista hankinnoista.

Projektin tuloksia levitetään kansallisesti Innovatiiviset kaupungit –ohjelman osapuolten ja muiden kaupunkien käyttöön. Lisäksi tuloksia levitetään Pirkanmaan alueella.

Projektissa kehitetään toimintamalli julkisen sektorin ja yritysten väliselle markkinavuoropuhelulle ennen hankintaprosesseja. Näin saadaan tilannekuva sekä julkisen puolen tarpeesta että yrityspuolen tarjonnasta, jonka pohjalta innovatiivisia hankintoja voidaan toteuttaa entistä tehokkaammin ja monipuolisemmin.

Projektissa kerätään kokemusta erilaisista innovatiivisen hankinnan menettelytavoista ja jalostetaan niitä julkisen hankkijan tarpeisiin.

Yrityksille projekti tarjoaa mahdollisuuden kehittää aitoihin tarpeisiin pohjautuvia ratkaisuja, joilla ne saavat sekä referenssikohteet että ensitoimijan hyödyn.

Projektin vaikutuksina voidaan nähdä mm.

- Yritysten kansalliset ja kansainväliset liiketoimintamahdollisuudet laajenevat sekä yritysten toiminnot, palvelut ja tuotteet uudistuvat.
 - Yritykset voivat kehittää ja pilotoida tuotteitaan/palveluitaan kaupungin kehitysympäristöissä ja osana kaupungin palvelutuotantoa.
 - Yritykset pääsevät paremmin esittämään innovatiivisia ratkaisujaan kaupungin hankintatarpeisiin.
 - Yritykset saavat referenssejä uusille tuotteilleen/palveluilleen.
 - Uudenlaiset hankintamallit ja toteutustavat parantavat pk-yritysten pääsyä kaupungin palvelutuotantoon ja parantavat kasvuyritysten kehittymistä.
 - Markkinat avautuvat uusille toiminta-alueille.

- Markkinoiden innovaatiomyönteisyys kasvaa ja positiivinen kilpailupaine edistää uusien ratkaisujen syntymistä.
- Kaupungin järjestämän palvelutuotannon kustannustehokkuus paranee. Palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten ja kaupungin tarpeita ja niiden vaikuttavuus on parempi, kun palvelujen käyttäjät ovat olleet yritysten innovaatioprosessissa osallisena. Lisäksi kaupungin näkökulma on mukana kehitysprosessissa.
- Kaupungin viranomaisten, yritysten ja yhteisöjen moniammatillinen yhteistyö lisääntyy ja siihen kehittyy uusia muotoja.

3 Projektin toteuttajatahojen välinen yhteistyö

Projekti toteutetaan Tampereen kaupungin tilaajaryhmän ja kaupunkikehitysryhmän yhteistyönä. Projektin ohjausryhmänä toimii Tampereen kaupungin konsernihallinnon johtoryhmä ja projektin vastuullisena johtajana toimii tilaajaryhmän johtaja Kari Hakari. Lisäksi mukana on kaupungin hankintayksikön, Tampereen Logistiikka Liikelaitoksen, lisäksi useita kaupungin eri yksiköitä. Näin varmistetaan alusta lähtien projektin vaikuttavuus organisaation sisällä.

Innovatiivisten hankintojen toteuttajina toimivat projektin kuluessa määrittävät yritykset ja yrityskonsortiot. Piloteissa tehdään markkinavuoropuhelua ja yhteiskehittämistä yritysten kanssa.

Tavoitteena on kussakin pilotissa avoin hankintaprosessi, jolloin myös palvelujen käyttäjät pääsevät osallistumaan hankintojen taustalla olevien tarpeiden ja tavoitteiden määrittelyyn. Yhteistyökumppaneina tässä ovat mm. palvelujen käyttäjien asiakasjärjestöt, asukkaita edustavat Alvarifoorumit ja yrittäjäjärjestöt.

Projektissa tehdään yhteistyötä Tampereen kaupungin innovaatioekosysteemin toimijoiden kanssa. Näitä ovat kaupunkikehitysalustat, avoimet innovaatioalustat, yritysalueet ja kampusalueet. Avoimia innovaatioalustoja ovat mm. Demola, Medialab, Kaupin kampuksen innovaatioalusta ja Kampusareena. Tutkimuskumppaneita ovat Tampereen yliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprojektit, joissa synnytetään uusia tuotteita tai palveluja ja uusia toimintatapoja julkisen ja yksityisen vuorovaikutukselle (ks. seuraava luku).

4 Projektin yhteydet muuhun kehitystoimintaan ja hyviin käytäntöihin

Tampereen kaupungilla on entuudestaan hyviä innovatiivisten hankintojen kokemuksia, joita voidaan hyödyntää projektin pilottien toteuttamisessa (mm. allianssimalli, tulosperusteiset hankinnat, tulosperusteiset bonus-sanktiot, neuvottelumenettelyt, markkinavuoropuhelut, palvelumuotoilu). Näitä malleja kehitetään projektin aikana edelleen.

Projekti toimii sateenvarjoprojektina, jossa hyödynnetään kokemuksia myös muista Tampereella käynnissä olevista Tekesin, Sitran tai EU:n osin rahoittamista kehitysprojekteista, joissa innovatiivisia hankintoja tehdään tai kehitetään. Tällaisia ovat mm.:

- *Hyvinvointipalvelujen sähköisten palvelujen tiekarttatyö* toteutetaan osana Tampereen kaupungin palvelumallityötä helmi-maaliskuun 2015 aikana. Tämän jälkeen ratkeaa nope-

alla aikavälillä toteutettavat pilottikohteet sekä pidemmän aikavälin suunnitelma. Työn aikana saattaa syntyä tarvetta toteuttaa innovatiivisena hankintana nopeita pilotteja.

- *Sähköinen liikenne – Tampere näyttää suuntaa* –projektissa valmistellaan innovatiivisia hankintoja, jotka toteuttavat kaupungin sähköisen liikenteen toimenpideohjelman, minkä tavoitteena on edelläkävijäroolin ottaminen sähköisen liikenteen kehittäjänä. Projektissa mm. kilpailutetaan yritysconsortio, jonka kanssa lähdetään yhteiskehittämisen avulla kehittämään Tampereelle soveltuvaa sähköbussia.
- Tampereen kaupunki on mukana VTT:n projektissa *Inter-City – Smart City yhteentoimivuusympäristö*, jossa on tavoitteena kehittää eri smart city -aihealueen sektoreiden sekä kaupunkien välille kansallisen tason yhteentoimivuusympäristö ja markkina. Yhteentoimivuusympäristön synnyttämisessä tarkastellaan kaupunkien innovatiivisia hankintoja, monitoimittajuusympäristön liiketoimintamalleja ja ICT-järjestelmien ja -palvelujen yhteentoimivuutta. Projektissa toteutetaan konkreettisia pilotteja, joista osa voi olla Tampereelta.
- Tampereen kaupunkiseudulla INKA-ohjelmaa toteuttaa Tredean hallinnoima *Tampereen kaupunkiseudun innovaatioklusteri -projekti*. Projektin tavoitteena on kehittää Tampereen kaupunkiseudun innovaatioympäristöä, jossa keskeisessä osassa ovat kaupunkien kehitysalustat ja hankinnat, avoimet innovaatioalustat, kampusalustat ja yritysverkostot. HANKI-projektissa määrittellyt pilotit ja määriteltävät innovatiiviset hankinnat toimivat perustana yritysten ja tutkimuslaitosten yhteisille kehitysprojekteille, joiden valmistelua innovaatioklusteriprojekti fasilitoi.
- *6Aika-strategiaohjelman Avoimet innovaatioalustat* -kärkihankkeen osana Tampere toteuttaa *Innovaatioalustatoiminta osaksi kaupunkikehitystä – sosiaalinen innovaatiomalli alueellisen elinvoimaisuuden kehittämiseen –hanketta*. Hankkeessa luodaan monistettavissa oleva, alueellinen yhteiskehittämiseen pohjautuva verkostomainen toimintamalli ja sen työkaluja palvelutuotannon ja rakennetun ympäristön kehittämiseen. *Avoim osallisuus -kärkihankkeen osatoteutuksessa Kaupunki palvelujen kehittäjänä, suunnittelijana ja toteuttajana* luodaan yrityksille, yhteisöille ja innovaatio toimijoille avoimempi pääsy kaupunkiorganisaatioon, sen palvelukehitykseen ja -tuotantoon. Painopisteenä on asiakaslähtöisyyden tuominen palvelutuotantoon uudenlaisen toimintamallin avulla. Molemmissa hankkeissa syntyviä toimintamalleja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan HANKI-projektin toteutuksessa ja malleja sovelletaan hankintaprosessin näkökulmiin soveltuvaksi.
- *6Aika-strategiaohjelman Avoin data* -kärkihankkeessa Tampere toteuttaa alueellisen avoimen datan infrastruktuurin synnyttämistä ja Tampereen kaupungin tuottaman tiedon harmonisointia hankkeessa sovittujen käytäntöjen mukaisesti yhteistyössä muiden kaupunkien kanssa. Samalla kartoitetaan paikallisten toimijoiden tarpeet avoimen datan julkaisutavoille ja -kohteille ja vastataan niihin parhaalla mahdollisella tavalla. Avoin data -hankkeessa avattua dataa voidaan hyödyntää hankintapiloteissa HANKI-projektissa tunnistettuihin tarpeisiin.

5 Projektin työpaketit vaiheittain

HANKI-projektissa toteutetaan neljä työpakettia: Hankintojen innovaatiojohtaminen – Tiekartta 2015–2025; Hankintapilotit; Vertaisoppiminen, yhteiskehitys ja levitys; Markkinointi ja viestintä.

Työpaketti 1.**Hankintojen innovaatiojohtaminen – Tiekartta 2015–2025****Kuvaus:**

Hankintojen innovaatiojohtaminen -työpaketissa kehitetään hankintojen innovatiivisen johtamisen toimintamalli, tiekartta ja työkalupakki Tampereen kaupungille. Toimintamalliin sitoutuminen varmistetaan ylimmän konsernijohdon osallistumisella projektin ohjaukseen.

Tampereen kaupungin hankintojen volyymi on vuositasona lähes 800 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 palvelujen ostot ovat 562 M€ ja nettoinvestoinnit 212 M€. Palvelujen ostoissa suurimmat erät ovat erikoissairaanhoidon ja ikäihmisten palveluissa. Investoinneista suurimpia hankkeita ovat tällä hetkellä Rantaväylän tunneli, talonrakennushankkeet, kaupunkiympäristön kehittäminen, vesilaitoksen hankkeet ja kaupunkiraitiotie.

PALM-ohjelmassa on selvitetty Tampereen kaupungin palveluihin, asumiseen, liikenteeseen ja maankäyttöön liittyviä investointeja aina vuoteen 2030 saakka. Tampere varautuu kaupunkiseudun rakennesuunnitelman mukaan noin 57 000 asukkaan kasvuun vuoteen 2040 mennessä. Se merkitsee kaupunki-rakenteen ja palveluverkon voimakasta kehittämistä.

Suurimpia investointikohteita ovat: Perusopetuksen ja päivähoidon palveluverkko (0,5 Mrd€ vuoteen 2030 mennessä), muun palveluverkon kehittäminen (1 Mrd€ vuoteen 2030 mennessä), vesi-, jätehuolto- ja energiainvestoinnit (0,5 Mrd€), joukkoliikenteen ja katuinfran investoinnit (0,7 Mrd€).

Tampereen kaupungilla on tarve kehittää investointeihin ja hankintaan uusia toteutusmalleja, koska kaikkia ei ole mahdollista tehdä perinteiseen tapaan budjettirahoituksen kautta. Erilaiset PPP- ja elinkaarirahoitusmallit sekä tilojen yhteiskäyttöön ja muunneltavuuteen perustuvat toimintamallit ovat tärkeä osa tulevaisuuden hankinta- ja investointistrategiaa.

Tarkoitus on saada aikaan koko Tampereen kaupungin hankintakulttuurissa muutos, joka johtaa innovatiivisten hankintojen yleistymiseen ja vakiintumiseen julkisissa hankinnoissa.

Hankintojen innovaatiojohtamisen kokonaisuus koostuu mm. innovatiivisten hankintojen tiekartasta 2015–2025 sekä työkalupakista, jolla uudistetaan kaupungin hankintaprosessia. Projektin aikana määritellään innovatiivisten hankintojen strategisen ohjauksen, konserniohjauksen ja käytännön toteutuksen tavoitteet ja menettelytavat.

Työpaketissa siirretään projektin muiden työpakettien tulokset osaksi innovatiivisten hankintojen johtamisen toimintamallia ja tiekarttaa. Projektin pilottien lisäksi työpaketissa seurataan

muita Tampereen kaupungin hankintoja ja vastaavasti niissä saavutettuja kokemuksia hyödynnetään ja jatkokehitetään HANKI-projektissa.

Työpaketissa laaditaan innovatiivisten hankintojen tiekartta 2015–2025, joka sisältää suunnitelman ja tavoitteet innovatiivisten hankintojen toteuttamiseksi Tampereen kaupungissa. Innovatiivisesti toteutettujen hankintojen määrä tulee tulevaisuudessa voimakkaasti kasvamaan kaupungin eri toimialoilla. Tiekartan laatimiseksi selvitetään uusia innovatiivisten hankintojen aihioita ja kytketään kaupungin PALM -ohjelma sekä Tampereen tulevaisuuden palvelumalli osaksi innovatiivisten hankintojen toimintamallia. Tiekartassa pyritään määrittelemään missä hankkeissa ja investoinneissa innovaatiotavoitteilla on strateginen merkitys. Tiekartta antaa myös ohjeet ja välineet arvioida kaikkien hankkeiden ja investointien innovaatiovaikutuksia ja –tavoitteita.

Tiekartassa konkretisoituviiin uusiin innovatiivisiin hankintoihin suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan etenemismalleja. Tässä hyödynnetään HANKI-projektin aikana toteutettavista piloteista tai muista projekteista saatuja kokemuksia, valitaan niistä sopivimmat toteutukset suunnitteluun ja kehitetään niitä edelleen näiden hankintojen osana. Tästä syntyy kehittämisen toimintamalli, joka varmistaa innovatiivisten hankintatapojen jalostamisen edelleen sekä niiden systemaattisen toteuttamisen.

Työpaketissa laaditaan innovatiivisten hankintojen ”työkalupakki”. Työkalupakkia varten projektin aikana kehitettyjä käytäntöjä arvioidaan laajennettavuuden kannalta ja mallinnetaan niitä soveltuvin osin hyödynnettäväksi piloteissa sekä muissa hankinnoissa. Työkalupakki sisältää kuvaukset mm. ennakoivan markkinavuoropuhelun toteuttamisesta, yhteiskehittämisen menetelmistä, innovatiivisten hankintojen hankintamenettelyistä, tulosperusteisen hankinnan toteuttamisesta ja kestävien hankintojen näkökohtien huomioimisesta. Työkalupakin tulokset jalkautetaan kaupungin hankintaprosessiin ja -ohjeisiin ja aiheesta järjestetään erilaisia tilaisuuksia. Näillä toimilla varmistetaan hankintakulttuurin muutos laajemmin.

Projektin aikana käynnistyneistä pilottihankinnoista saatuja kokemuksia ja oppeja jaetaan käynnissä olevien pilottien kesken säännöllisillä kokoontumisilla, teemoitetuilla työpajoilla sekä valmennustilaisuuksilla. Lisäksi pilottien kokemuksia levitetään muuhun organisaatioon (mm. hankintaverkosto, johtoryhmät) säännöllisillä tapaamisilla, aktiivisella viestinnällä sekä verkkotyökaluilla. Pilottien valmisteluun otetaan mukaan laajasti kaupungin eri alojen asiantuntijoita, mikä laajentaa osaamisen kehittymistä.

Strategiseen hankintakehittämiseen liittyy myös markkinaosa-
puolten ymmärryksen parantaminen uudenlaisesta toimintata-

vasta. Osaamista innovatiivisista hankinnoista täytyy kehittää myös yksityis- ja kolmannella sektorilla. Tässä työpaketissa kehitetään myös tapoja, joilla tätä muutosta voidaan viedä eteenpäin myös tuottajapuolella mm. työpajojen ja yhteiskehittämisen avulla. Yhteistyökumppanina tässä voivat olla mm. yrittäjäjärjestöt ja palveluja tuottavat kaupungin sopimuskumppanit.

Projektissa työskentelytilana käytetään Innokylän innovatiivisten hankintojen sähköistä työalustaa. Innokylän työskentelyalusta toimii sähköisenä kehittämisympäristönä hankintojen suunnittelussa ja mahdollistaa yritysten, palvelujen käyttäjien, kuntalaisten sekä muiden toimijoiden laajan ja avoimen osallistumisen valmistelutyöhön. Työkalua hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan markkinavuoropuheluissa sekä tietopyynnöissä. Kaikki ilmoitukset julkaistaan myös Hilma – sähköisessä ilmoituskanavassa.

Työpakettiin liittyy hankintahenkilöstön ja pilottien vastuuhenkilöiden yhteistä ja kunkin pilotin osalta erityistä sparrausta innovatiivisten hankintojen suunnitteluun. Piloteille tullaan järjestämään yhteistä valmennusta, jonka osana työstetään pilottihankintoja. Tarkempi, pilottihankintakohtainen muu hankinnan valmisteluun liittyvä asiantuntijapalvelu/konsultointi on eriteltyä piloteissa.

Työpaketin tuloksena on yritys- ja kolmannen sektorin tarjoamisosaamisen kehittyminen ja uudenlaiset ennakoivan vuoropuhelun käytännöt. Hankintayksikön ja tarjoajien tarpeet ja tarjoama kohtaavat uudenaikaisessa hankintaympäristössä. Kilpailutuksia voidaan tehdä tehokkaammin, koska painopiste on siirtynyt ennen kilpailutusprosessia olevaan esiselvitysvaiheeseen.

Vaikutuksina nähdään mm.

- innovatiivisten hankintojen toimintatapa on normaalia kaupungin johtamista ja innovaatiopolitiikkaa,
- yritykset ja kolmas sektori saavat avoimen vuoropuhelun kautta aikaisemmassa vaiheessa tietoa kaupungin hankintasuunnitelmista ja voivat kehittää ratkaisuja ja innovaatioita,
- Tiekartan linjaukset rohkaisevat yrityksiä merkittävämpiin innovaatioihin,
- Tampereen kaupungin hankintakulttuurin innovaatiomyönteisyys kasvaa, mikä osaltaan edistää yritysten kansallisen ja kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien paranemista

Riippuvuudet:

Työpaketti edellyttää innovatiivisten hankintojen pilottien toteuttamista.

Vastuhenkilö:	HANKI-projektipäällikkö, 5 htkk
Työntekijät:	Luetellaan muut työpakettiin osallistuvat työntekijät: <ul style="list-style-type: none"> - Suunnittelija Riikka Juuma, 2 htkk - Kehityspäällikkö Pauli Välimäki, 2 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 9 htkk Tiekartan ja toimintamallin kehittäminen, 3 htkk, Työkalupakin rakentaminen, 3 htkk, Yhteistyön rakentaminen ja kokemusten jakaminen sekä mallinnettujen käytäntöjen levittäminen pilotteihin ja muihin hankintoihin, 3 htkk.
Aikataulu:	4/2015–12/2016
Alihankintaostot:	Asiantuntijapalvelut: tiekartan laatiminen, hankintavalmennuskokonaisuus 20 000 € Hankinta-asiantuntemus (hankintaprosessi ja hankintalaki) tiekarttaan ja työkalupakkiin liittyvien pilottien käytäntöjen ja toimintamallien kehittämiseen ja mallinnukseen sekä levittämiseen, Tampereen Logistiikka liikelaitos, 20 000 €
Matkat:	Matkakohde, Benchmarking (EU-maa), innovatiivisten hankintojen seminaari (EU) Matkakulut 4 500 € Yöpyminen, 1 500 € Osallistujat: HANKI-projektipäällikkö, suunnittelija, kehityspäällikkö
Tulos:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Innovatiivisten hankintojen toimintamalli 2. Innovatiivisten hankintojen tiekartta 3. Innovatiivisten hankintojen työkalupakki

Työpaketti 2.	Hankintapilotit
----------------------	-----------------

Kuvaus: Projektin toteutus etenee pilottiprojektien myötä. Samalla koostetaan materiaalia työpaketti 1:een arvioimalla pilottien tuloksia.

Piloteista kootaan ja kuvataan hyviä käytäntöjä ja toteutustapoja. Pilottiprojekteissa tullaan testaamaan ja kehittämään mm. seuraavia toimintatapoja:

- käyttäjälähtöinen tarveselvitys (esim. palvelumuotoilu osana hankinnan valmistelua),
- markkinavuoropuhelut yritysten kanssa eri vaiheissa
- yhteiskehittämisen tavat,
- kumppanuus (kaavoituskumppanuus, T&K&I)
- allianssimallin hyödyntäminen isoissa kaupunkikehityshankkeissa ja hyvinvointipalveluissa,
- tulosperusteiset hankinnat ja tulospittaristo
- innovaatioympäristöjen luominen osaksi palvelutuo-
tanta,
- vaikuttavuusinvestoiminen

Pilottien tuloksena syntyy uusia innovatiivisia tuotteita, palveluita ja palvelukokonaisuuksia. Tuloksena syntyy myös kehitysalustoja, joissa yritykset voivat testata ja kehittää todellisessa käyttöympäristössä omia tuotteitaan myös myöhemmin.

Pilotti 1.

Elinkaariasumisen kortteli

Kuvaus:

Tampereella on luotu aktiivisesti monipuolista innovaatiotoimintaa ja tulevaisuuden kärkitoimialojen innovaatioympäristöjä ja -alustoja uusien tuotteiden, palvelujen, yritysten ja markkinoiden synnyttämiseksi. Tampereen kaupunki jatkaa edelleen innovaatiotoiminnan vahvistamista soveltamalla ja kehittämällä innovaatioalustan toimintamallia osaksi kestävästä kaupunkikehityksestä.

Kaupunki on valinnut Tesoman kaupunginosan yhdeksi keskeiseksi kaupunkisuunnittelun kehitysalustaksi, jossa toteutetaan erilaisia palveluntuottajien, yritysten, muiden organisaatioiden ja palvelunkäyttäjien vuoropuhelua ja kehittämiskumppanuutta vahvistavia innovatiivisia kokeiluja. Tesoman kehittämiseksi on perustettu poikkihallinnollinen Oma Tesoma -aluekehityshanke, joka toteuttaa Tampereen kaupunki-strategiaa sekä kaupunkiseudun ja valtion kasvusopimusta. Uudistettava kaupunginosa muodostaa aidot käyttäjälähtöiset markkinat ja paikallistalouden, jossa käyttäjien tarpeet ja mieltymykset on mahdollista saada tukemaan erilaisten innovaatioiden ideointia, testaamista, arviointia ja jalkautumista osaksi jokapäiväistä toimintaa ja käytäntöjä.

Tesoman kehittäminen kytkeytyy myös kuuden suurimman kaupungin baika Avoimet innovaatioalustat -

kärkihankkeeseen. Osana yhteishanketta kaupunki luo eri tahojen avoimeen yhteistyöhön ja alueellisen elinvoimaisuuden kehittämiseen pohjautuvaa sosiaalista innovaatiomallia. Mallia luodaan soveltamalla alustamaisen toiminnan elementtejä erilaisten pilottiprojektien toteutukseen. Elinkaariasumisen korttelin kehittämisprojekti on yksi näistä piloteista.

Kortteli toteutetaan parhaillaan asemakaavoitettavana olevalle Tesoman nykyisen aluekirjaston ja terveysaseman tontille, joka vapautuu muuhun käyttöön em. palveluiden siirtyessä vuoden 2017 keväällä valmistuvaan Tesomantorin liikekeskukseen. Keskustakorttelin asemakaavaehdotuksessa tontille on suunniteltu asumista, tehostettua palveluasumista sekä liike- ja palvelutiloja. Konseptin kehittäminen kytkeytyy Tulevaisuuden hyvinvointikeskus -pilotin (Pilotti 2.) toteutukseen fyysisen läheisyyden ja rakentamisen ajallisen limittymisen lisäksi myös toiminnallisesti. Elinkaariasumisen kortteli toimii hyvinvointikeskukseen liittyvien digitalisoitujen ja uudenlaisten etä- ja itsehoidon palveluiden sekä asumista, turvallisuutta ja yhteisöllistä toimintaa tukevien tuotteiden, sovellusten ja palveluiden testiympäristönä. Tesoman elinkaarikorttelia päästään konkreettisesti rakentamaan keväällä 2017.

Elinkaariasumisessa rakentaminen, asuminen, palvelut ja yhteisöllisyys integroidaan eri elämänvaiheiden tarpeet ja toiminnot yhdistäväksi kokonaisuudeksi. Kortteliin toteutetaan hallintamuodoiltaan ja asuntotyypeiltään erilaisia asuntoja eri elämänvaiheessa olevien asumistarpeisiin. Kortteliin sijoittuu myös tehostetun palveluasumisen yksikkö, joka tarjoaa palveluita korttelissa tarvittaessa laajemminkin tukien erityisesti ikäihmisten kotona asumista. Tehostetun palveluasumisen palvelut liitetään osaksi luotavaa kokonaiskonseptia esimerkiksi asukkaiden elämänlaatuun, hyvinvointiin ja omassa asunnossa asumisen mahdollisuuksiin kytkeytyvänä vaikuttavuusperusteisena hankintana (vrt. muihin asumispalveluyksiköihin siirtyminen ja raskaiden terveystalveluiden käyttö). Konseptin tarkoituksena onkin tuottaa parempaa elämänlaatua ja asumisen sekä palveluiden ratkaisuja eri elämäntilanteissa olevien elinkaarikorttelin asukkaiden tarpeisiin.

Elinkaarikorttelin konseptoinnin ja hankinnan tavoitteena on myös palveluidenkäyttäjien arkeen ja asumiseen pohjautuvan hyvinvointi-, rakennus- ja teknologia-alojen pk-yritysten kehittymistä ja kasvua edesauttavan kokeiluympäristön luominen. Elinkaarikortteli toimii alustana hyvinkin erilaisille yrityksille sekä tutkimus- ja oppilaitoksille palveluidensa, ratkaisujensa ja välineidensä kehittämisessä ja testaamisessa. Lisäksi luotava living lab muodostaa eri alojen opiskelijoille ainutlaatuisen oppimisympäristön.

Elinkaarikorttelin konseptoinnissa kokeilu ympäristön nähdään tarjoavan mahdollisuuksia yritysten tuotekehityksen

kaikkiin vaiheisiin. Valmistuttuaan kortteli voi toimia joko markkinoilla olevan tai lanseerausvaiheessa olevan tuotteen tai palvelun kehittämisen testialustana. Suunnittelu- ja rakentamisprosessin aikana sekä valmistuttuaan kortteli toimii myös idea- tai kehitysvaiheessa olevien tuotteiden tai palveluiden kehittämisen edistäjänä. Luotava living lab ei siten tue yksin olemassa olevien yritysten innovaatioprosesseja, vaan uusi asumiskonsepti yhdistettynä rakentuvaan hyvinvointikeskukseen (Pilotti 2.) antaa mahdollisuuksia myös uusien yritysideoiden synnyttämiseen (esim. etä- ja itsehoidon sovellukset, yhteisöllisyyttä tukevat palvelut ja toimintamallit).

Kokeilutoiminnalla voidaan etsiä ratkaisuja esimerkiksi julkisen sektorin esille nostamiin haasteisiin. Kaupunki voi kehittää ja testata ratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa (vrt. pilotointiohjelma/VTT sekä julkis- ja joukkorahoitetut t&k-hankkeet). Toisaalta tavoitteena on luoda jatkuvan ja avoimen kehittämisen toimintamalli, jolloin kehittämisen käynnistäjänä toimivat myös palvelunkäyttäjien yksilölliset tarpeet ja yritysten oma tuotekehitys. Yritykset tuovat korttelin asukkaille testattavaksi erilaisia pilotointivaiheessa olevia välineitä ja ratkaisuja. Pk-yritykset ottavat loppukäyttäjät näin olennaiseksi osaksi innovaatioprosessejaan.

Kokeilutoiminnan myötä yrityksille syntyy luontevat ja asukkaiden tarpeita vastaavat markkinat kehittämiensä palveluiden ja tuotteiden tarjoamiseksi. Asiakkaita voivat olla ratkaisujen ja palveluiden kehittämiseen osallistuneet elinkaarikorttelin asukkaat yksityisasiakkaina ja korttelin julkisten palvelujen asiakaskuntana. Palveluja omakustanteisesti hankkivien yksityisasiakkaiden ja taloyhtiöiden myötä markkinat kasvavat entisestään. Konseptin toteuttaminen edesauttaa yritysten tuotevalikoiman sekä innovaatio- ja liiketoiminnan uudistumista ja laajenemista.

Pilottiprojektissa määritellään elinkaariasumisen konseptia ja siihen liittyviä ratkaisuja asumisen, rakentamisen, palvelutarpeiden ja toimintamallien näkökulmasta. Samalla suunnitellaan hankinnan toteutusta ja yksilöidään kokonaisuudelle asetettavat tavoitteet, reunaehdot ja siihen sisältyvät julkiset palvelut. Konseptia ja hankintaa kehitetään avoimessa yhteistyössä alueen asukkaiden sekä palveluntuottajien, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan korttelin toteutukseen esim. rakentamisen, palveluntuotannon ja/tai tuotteiden tarjoamisen ja kehittämisen näkökulmasta.

Vuoden 2015 aikana selvitetään eri-ikäisten ja erilaisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten elinkaariasumiseen liittyvät näkemykset, toiveet ja tarpeet konseptin suunnittelun pohjaksi. Tässä hyödynnetään Tampereen kaupungin aiempia suunnitelmia ja kokemuksia elinkaariasumisesta sekä mahdol-

lisesti eri alojen opiskelijoiden monitieteistä Demola -verkostoa. Lisäksi kartoitetaan kansalliset ja kansainväliset olemassa olevat mallit ja niiden sovellettavuus alueella (tutkimuslaitokselta ostettava asiantuntijuus).

Vuoden 2015 aikana suunnitellaan myös elinkaarikorttelin living lab toiminnan malli sekä muodostetaan yhteistyöverkosto mallin rakentamisen tueksi sekä ensimmäisten pilottien toteuttamiseksi. muodostaan yhteistyöverkosto pilotoinnin toteuttamiseksi. Yhteistyöverkoston rakentamisessa huomioidaan erityisesti alueen olemassa olevat innovaatioalustat (esim. Demola ja Ideaklinikka) sekä niiden rooli living lab -toiminnan toteuttamisessa. Luotava malli pitää sisällään mm. tavoitteet, toimijoiden välisen roolituksen, rahoitusmallit, menetelmät ja työkalut. Tämän jälkeen kartoitetaan potentiaalisten yritysten halukkuutta ja mahdollisuutta osallistua korttelin living lab toimintaan.

Living lab toiminta aloitetaan kokeilevilla tuotetestauspiloteilla (ensimmäisenä vuonna 5-10 yritystä), mutta tavoitteena on piloteista saatavan kokemuksen ja opin kautta living lab -toiminnan koordinointi pitkäkestoisesti eri osapuolet toimintaan sitouttaen.

Hankintaan liittyvä avoin markkinavuoropuhelu hankkeen toteuttamisen edellytysten, tavoitteiden ja reunaehtojen määrittämiseksi käynnistetään loppuvuodesta 2015. Samalla tunnistetaan ja verkostoidaan potentiaalisia kehittämiskumppaneita. Vuoropuhelussa hyödynnetään projektin edellisissä vaiheissa luotuja alustavia malleja ja demonstraatioita.

Tässä vaiheessa arvioidaan, että hankinnan osallistumispyyntö julkaistaan keväällä 2016. Konseptin suunnittelua jatketaan ilmoittautuneiden toimijoiden kanssa suunnittelemalla yhdessä ratkaisuja ja toteutusmallia alustavasti määritellyn konseptin toteuttamiseksi. Samalla arvioidaan myös vaihtoehtoisia sopimus- ja hankintamalleja sekä valmistellaan hankinnan asiakirjoja.

Hankinta voidaan toteuttaa esimerkiksi avoimena tontinluovutuskilpailuna, jossa etsitään asumisen, palveluiden ja rakentamisen kehitysyriyten ja tutkimustahojen konsortiota suunnitellun konseptin ja hankinnan edelleen kehittämiseksi ja toteuttamiseksi. Elinkaariasumisen korttelin kehittämiseen osallistuvien tarjoajien lukumäärää voidaan hankinnan aikana tarvittaessa supistaa esimerkiksi arvioiden niiden luomia alustavia konseptikuvauksia, verkoston toimijoiden moninaisuutta ja suunnitteluprosessinsa avoimuutta ja osallistavuutta.

Tesoman elinkaariasumisen korttelin konseptointi on vasta idea-asteella ja hankinnan sisältö sekä toteutus täsmentyy osana konseptin jatkovalmistelua. Tampereen kaupungin ai-

emmat elinkaariasumiseen liittyvät suunnitelmat ja kokemukset käynnissä olevista samankaltaisista kehittämishankkeista luonnollisesti huomioidaan osana Tesoman elinkaarikorttelin valmistelua.

Pilotissa tehdään 6 aika Avoimet innovaatioalustat - kärkihankkeen kautta yhteistyötä hankkeessa mukana olevien Espoon, Turun, Oulun sekä Helsingin kanssa. Erityisesti tässä pilotissa kokemusten ja tiedon vaihtoon keskittyvää yhteistyötä on suunniteltu rakennettavan Oulun Hiukkavaaraan ja Karjasiltaan kohdistuvien hankkeiden kanssa. Mm. Hiukkavaarassa Oululla tarkoituksena on tämän pilotin mukaisesti tarjota aluetta yritysten pilottialustaksi (ympäristöön, energiaan ja älykkäisiin palveluihin liittyvät ratkaisut). Tämän lisäksi pilotissa tehdään oppimiseen ja kokemusten vaihtoon liittyvää yhteistyötä 3-5 toimivan kansallisen living labin kanssa. Tarkemmin nämä living labit valitaan tutustumalla ensin noin 10 living labin tilaan Suomessa.

Pilotin innovaatio- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet

- Innovaatioalustamaisuuden soveltaminen kaupunkikehittämiseen, rakentamiseen ja asumiseen: tavoitteellisen asutokortteliin ja asumiseen sovitettuna kokeilu- ja ympäristön kehittäminen osana haastavaa lähiökehittämistä
- living lab tuotetestauspilotteihin tavoitellaan aloitusvaiheessa 5-10 yrityksen osallistumista
- Uusien palveluiden, ratkaisujen sekä liiketoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen avoimena kaupunkiyhteisön yhteistyönä
- Vaikuttavuusperusteinen hankinta luo yrityksille tarvetta uudistaa toimintamallejaan ja sitä kautta sillä on innovaatiotoimintaa tehostavaa vaikutusta.
- Yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kasvattaminen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti; esim. kansainväliseen vientiin soveltuvat uudet kokeilu- ja ympäristössä testatut tuotteet, ratkaisut ja palvelut (mm. ikäihmisten kotona asumista tukevat hyvinvointiteknologiset ratkaisut, erilaiset digitalisoidut palvelut ja yhteisöllisyyttä tukevat palvelut ja toimintamallit) sekä palvelukonsepti.
- Yritysten toiminnan kytkeminen osaksi paikallisten, kehitettyjen innovaatioalustojen (esim. Demola, Kaupin kampus/BioMediTech, Ideaklinikka) toimintaa
- Palveluiden loppukäyttäjien roolin kasvattaminen osana yritysten innovaatioprosesseja ja julkisen palvelutuotannon kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden kehittämistä
- Ikäihmisten asumispalvelun ja kotiin tuotettavan palvelun hankinnan kytkeminen kaupunkilaisten elämäntaakan mittaiseen elämänlaatuun ja hyvinvointiin
- Yhteisöllisyyden ja kansalaisyhteiskunnan kehittymis-

tä koskevien tavoitteiden sovittaminen osaksi hankintaa

Riippuvuudet:	TP1. On yhteydessä hyvinvointikeskuksen toteutukseen ja hyödyntää siellä tuotettavia palveluja, mutta ei ehdotonta riippuvuutta.
Vastuhenkilö:	Tanja Koivumäki, projektijohtaja, 1,5 htkk
Työntekijät:	- projektipäällikkö Mari Heikkilä, 4 htkk - Mari Patronen, suunnittelupäällikkö, 2 htkk - HANKI-projektipäällikkö, 2 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 9,5 htkk
Aikataulu:	4/2015–12/2016. Toteutus jatkuu vuoden 2016 jälkeen.
Alihankintaostot:	<p>Palveluiden ja tuotteiden kehittämisen toteutukset 10 000 € konseptin yhteiskehittämisen edellyttämät palvelumuotoilun asiantuntijapalveluiden ostot,</p> <p>Asiantuntijapalvelut ja selvitykset, 10 000 € konseptin kehittämisen edellyttämät taustakartoitukset ja -selvitykset (elinkaariasumiseen liittyvät näkemykset sekä kansalliset ja kansainväliset mallit) sekä juridiikan asiantuntijapalvelut.</p>
Matkat:	<p>Luettelo työpaketin vaatimista matkoista ja niiden kustannuksista:</p> <p>Benchmarking (EU-maa), Matkat 2 000 € Majoitus 1 000 € Yhteensä 3 000 €</p> <p>Osallistujat: Projektijohtaja, Suunnittelupäällikkö</p>
Tulos	<p>Pilotin tulokset ja vaikutukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kansallisesti ja kansainvälisesti monistettava malli elinkaariasumisen konseptiksi • Monistettava living lab -malli elinkaariasumisen ja hyvinvointipalveluiden kontekstissa. • Palveluidenkäyttäjiä, -tuottajia, -järjestäjiä ja -kehittäjiä törmäyttävä innovaatio- ja kehittämisalusta • Pk-yrityksillä helpompi pääsy kehittämään ratkaisuja yhdessä palveluiden käyttäjäkunnan ja julkisen sektorin kanssa • Yritysten tuotevalikoiman sekä innovaatio- ja liiketoiminnan uudistuminen ja laajentuminen (mm. uudet teknologiset ratkaisut, palveluratkaisut ja toimintamallit) ja uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen • Yritysten ja kehittäjäyhteisöjen kansainvälistyminen ja

verkostoituminen; ratkaisujen etsiminen innovaatio- ja yritystoiminnan haasteisiin useamman toimijan muodostamien verkostojen avulla

- Asiakkaiden ja loppukäyttäjien tarpeita paremmin vastaavien palvelujen tuottaminen ja julkisen sektorin palvelutuotannon kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden kasvu
- Kansalaisten paremmat mahdollisuudet ottaa vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista sekä vahvistuva kansalaisyhteiskunta

Pilotti 2.

Tulevaisuuden hyvinvointikeskus

Kuvaus:

Tulevaisuuden hyvinvointikeskuksen kehittämisprojekti liittyy Tampereen kaupungin palvelumallin uudistamiseen. Projekti on osa poikkihallinnollista Oma Tesoma -aluekehityshanketta, joka toteuttaa Tampereen kaupunkistrategiaa sekä kaupunkiseudun ja valtion kasvusopimusta. Tulevaisuuden hyvinvointikeskuksen kehittäminen kytkeytyy Elinkaariasumisen kortteli -pilottiin (Pilotti 1.) sekä toiminnallisesti että fyysisen läheisyytensä osalta.

Tulevaisuuden hyvinvointikeskus toteutetaan Tesomalle rakennettavan liikekeskuksen yhteyteen. Ruokakesko Oy:n omistama Tesomatorin liikekeskus rakennetaan vuosien 2015–2017 aikana. Kaupallisten palveluiden lisäksi keskuksen sijoittuu useita julkisia palveluita, jotka tuotetaan tällä hetkellä kaupungin oman tuotannon toimesta. Julkisista palveluista liikekeskukseen siirtyy nykytilanteessa Tesomalla hajautettuina olevat terveydenhoidon, hammashoidon, lasten- ja äitiysneuvolan sekä kirjaston palvelut. Lisäksi keskuksen palvelukokonaisuuteen lisätään uutena palveluna eri asiakasryhmille suunnattua sosiaali- ja hyvinvointineuvontaa ja -ohjausta. Kaupunki on kehittänyt tämällyyppistä matalankynnyksen palvelua aiemmin ikäihmispainotteisesti osana keskitetyn Kotitori- ja alueellisen Lähitori-konseptin kehittämistä. Hyvinvointikeskuksen osana toiminta laajenee koskemaan kaikkia ikäryhmiä.

Pilottiprojektissa luodaan toimintamalli, jossa kunnalliset sosiaali- ja terveystalvet integroidaan muihin hyvinvointipalveluihin. Tavoitteena on kehittää ratkaisu, joka yhdistää soteuudistuksen jälkeenkin kunnan ja sote-alueen järjestämisvastuulle suunnitellut tehtävät yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Keskuksen asiakaskunnan tarpeita vastaavat palvelut sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ratkaisut tuotetaan monituottajamallilla. Asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistetään myös vahvistamalla sähköisiä palveluja, neuvontapalveluja ja omahoidon mahdollisuuksia. Tulevaisuuden hyvinvointikeskuksen on tarkoitus palvella ja aktivoida alueen koko väestöä, ei ainoastaan sosiaali- ja terveysaseman asiakkaita.

Tuottajaverkostoon arvioidaan kuuluvan kaupungin hyvin-

vointipalvelujen omaa tuotantoa, yksityisiä ostopalvelutuottajia ja kaupungin avustusyhteisöjä. Lisäksi verkostoon kuuluu mm. liikunta-, sosiaali- ja terveysalan yrityksiä ja järjestöjä sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tuottajia. Palvelukokonaisuuden tuottajaksi valitaan hyvinvoinnin kehittämiseksi määriteltävien tulostavoitteiden suhteen tarkoituksenmukaisin ja parhain tuottajien ryhmittymä.

Toiminnan kokonaisvaikutuksiin ja kumppanuuteen perustuva kehittäminen huomioidaan palveluntuottajaverkoston sopimuksessa. Tavoitetasot valmistellaan ja määritellään osapuolten yhteistyönä. Näin varmistetaan tavoitetasoihin sitoutuminen ja niiden hyväksyntä. Palveluiden tuottamisesta vastaava toimijaverkosto seuraa, arvioi ja kehittää tuottamiensa palvelujen ja hyödyntämiensä toimintatapojen alueellisia hyvinvoinnillisia yhteisvaikutuksia määriteltyjen tavoitteiden ja mittarien pohjalta. Toiminnan vaikuttavuudelle luodaan kannusteita esimerkiksi sopimusmallin keinoin sekä palkkiosanktiomallilla. Samalla toimijoiden välinen osaoptimointi tehdään kannattamattomaksi. Olennaista on toiminnan vaikutusten jatkuva seuranta ja tiedon avoin jakaminen kaikkien osapuolten kesken.

Tesoman hyvinvointikeskuksen kehittäminen linkittyy vahvasti Tampereen kaupungin ja kahdeksan muun kuntatoimijan yhteiseen ”Omahoito ja digitaaliset arvopalvelut -hankkeeseen (ODA-hanke), joka on tarkoitus käynnistää vuoden 2015 aikana. Tampereen osatoteutuksessa Tesoman hyvinvointikeskusta hyödynnetään keskeisenä kehitys- ja pilotointialustana ulottuen asukkaiden omaehtoisesta hyvinvoinnin edistämisestä aina ammattilaisten ohjaamiin palveluihin.

Pilotti koostuu hyvinvointikeskuksen konseptoinnista ja siihen liittyvän hankinnan toteutuksesta. Hyvinvointikeskuksen konsepti luodaan avoimessa yhteistyössä palvelunkäyttäjien, kaupungin oman tuotannon, yritysten ja yhdistysten kanssa. Pilotti on jo osittain käynnistynyt asiakas- ja käyttäjätarpeiden kartoittamisella. Hankintaan sisältyvä markkinavuoropuhelu ja avoin yhteiskehittäminen käynnistetään kevään–kesän 2015 aikana hankkeen toteuttamisen edellytysten, tavoitteiden ja reunaehtojen määrittelemiseksi. Samalla kontaktoidaan, tunnistetaan ja verkostoidaan potentiaalisia kehittämiskumppaneita. Tavoitellaan n. 40–50 yrityksen ja toimijan osallistumista.

Hankinta käynnistetään syksyllä 2015 julkaisemalla hankinnan osallistumispyyntö. Konseptin suunnittelua jatketaan rajatun jatkoon valitun joukon kanssa (esim. viisi tuottajakonsortiota). Toimijat suunnittelevat yhdessä ratkaisuja tunnistettuihin tarpeisiin ja haasteisiin, ja sen myötä hyvinvointikeskuksen palveluvalikoima ja hankinnan kohde tarkentuvat. Tässä vaiheessa arvioidaan myös vaihtoehtoisia sopimus- ja hankin-

tamalleja sekä valmistellaan hankinnan asiakirjoja.

Tuottajakonsortioiden lukumäärää voidaan hankinnan aikana tarvittaessa supistaa konsortioiden luomien alustavien tarjous-ten/konseptikuvausten pohjalta. Optimaaliseksi jatkoneuvotte-
luihin osallistuvaksi tuottajakonsortioiden määräksi arvioidaan 2–3 ryhmittymää. Konsortioilta pyydettyjen konseptikuvaus-
ten laatutasoa ja tahojen kehittämistehtävään sitoutumista on suunniteltu nostettavan soveltamalla kilpailutusvaiheeseen arkkitehtikilpailuille tyypillisiä palkitsemismalleja.

Vuoden 2016 alussa prosessissa yhä mukana oleville tahoille osoitetaan lopullinen tarjouspyyntö. Konseptin kehittämistä jatketaan parhaiten hankinnalle määritellyt kriteerit täyttävän tuottajaverkoston kanssa siten, että integroidun hyvinvointi-keskuksen palvelutuotanto ja toiminta voi käynnistyä touko-
kuussa 2017. Konseptin ja toiminnan kehittäminen jatkuu koko sopimuskauden ajan. Sopimuskauden kestoksi arvioidaan tässä vaiheessa noin kymmenen vuotta.

Hyvinvointikeskuksen toteutuksessa selvitetään mahdollisuu-
det toteuttaa hankinta alueen asukkaiden terveydessä ja hyvin-
voinnissa saataviin tuloksiin ja vaikutuksiin perustuvana, al-
lianssimallilla toteutettavana tai muuna vahvaan kehittämis-
kumppanuuteen pohjautuvana hankintana. Allianssiin osallis-
tuvat kumppanit sitoutuvat yhteisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja hankinnan riskit ja hyödyt jaetaan tilaajan ja allianssiin osallistuvien toimijoiden kesken. Allianssimallilla voidaan edesauttaa myös pienempien palveluntarjoajien osallistumis-
mahdollisuuksia hankintaan.

Pilottiprojektissa testataan myös vaikuttavuusinvestoimisen rahoitusmallia esimerkiksi pitkäaikaissairaiden hyvinvointiin liittyen. Vaikuttavuusinvestoinnissa kanavoidaan yksityistä pääomaa hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin, ratkaisuihin ja kokeiluihin. Sitra tarjoaa hankkeelle vaikuttavuusinvestoi-
misen osaamista.

Integroidun hyvinvointikeskuksen malli pilotoidaan Tesoman kaupunginosassa. Tampereella mallia tullaan jalostamaan eri tuottajataustaisten hyvinvointikeskusten välisellä vertailuke-
hittämisellä. Pitkän aikavälin päämääränä on luoda paikalli-
sesti, kansallisesti ja kansainvälisesti monistettavissa oleva tuottajakonsortion kokoonpanosta riippumaton malli.

Hyvinvointikeskuksen kustannusarvio on n. 5 m€vuodessa.

Pilotissa tehdään kansallisesti yhteistyötä ainakin 6aika Avoimet innovaatioalustat -kärkihankkeessa mukana olevien kuuden suurimman kaupungin kanssa. Erityisesti Helsingin Kalasataman kehittämistyö koetaan mielekkäänä yhteistyö-
kumppanina, mutta myös Oulun, Turun, Espoon ja Vantaan

suhteen on vireillä mielenkiintoista kehittämistyötä. Omahoito ja digitaaliset arvopalvelut -hankkeen (ODA) myötä yhteistyöverkostoon lukeutuu myös Kuopio, Joensuu, Hämeenlinna ja Eksote.

Hankinnan luonteen ja projektille määriteltyjen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi on tarpeellista, että projektia jatketaan vähintään hankinnan ensimmäisen sopimusvuoden ajan.

Pilotin innovaatio- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet:

- luodaan täysin uudentyyppistä tulosperusteisuuden ja yksityisen ja julkisen tuotannon vahvaan kehittämiskumppanuuteen pohjautuvaa konseptia yhteiskunnallisesti merkittävän pääasiassa julkisesti tuotetun palvelukokonaisuuden toteuttamiseksi avoimessa vuorovaikutuksessa markkinoiden ja palvelunkäyttäjien kanssa
- Alkuvaiheessa tavoitellaan 40-50 yrityksen ja toimijan osallistumista vuoropuheluun
- uudenlaisen kansainväliseen levitykseen soveltuvan hyvinvointipalvelukonseptin luominen ja yritysten kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien parantaminen
- allianssimallin tai muun vahvaan kehittämiskumppanuuteen pohjautuvan sopimuksen mallintaminen osaksi hyvinvointipalveluiden tuotantoa
- palkitsemismallien soveltaminen osana hyvinvointipalveluiden hankintaa (esim. tarjousasiakirjoista maksettavat palkkiot sekä bonus-sanktiomallit).
- innovaatiokumppanuusmenettelyn elementtien alustava pilotointi ja arviointi osana esim. kilpailullisena neuvottelumenettelynä toteutettavaa hankintaa

Riippuvuudet:	TP1, yhtymäkohtia elinkaariasumiseen, mutta ei varsinaista riippuvuutta. Pilotti 7, allianssimallin tutkimus, muut pilotti-hankinnat.
Vastuhenkilö:	Projektijohtaja Tanja Koivumäki
Työntekijät:	Projektipäällikkö Mari Heikkilä, 10 htkk HANKI-projektipäällikkö
Työmäärä, htkk:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 10 htkk (Pilotin valmisteluun kaupunki käyttää omana työnä esitetyn lisäksi 13 htkk)
Aikataulu:	4/2015–12/2016 Huom! Projektia tarkoitus jatkaa 12–18 kk Huippuostajat -ohjelman jälkeen esim. INKA-hankkeena.

Alihankintaostot:	Asiantuntijapalvelut ja selvitykset, 24 000 € konseptin kehittämisen edellyttämät juridiset ja muut selvitykset mm. allianssimalliin liittyen, konsulttityön ja palvelumuotoilun asiantuntemus konseptin ja sen vaikuttavuusmittariston laatimiseksi sekä hankinta-asiantuntijoiden tarvittava työpanos mm. vaikuttavuusperusteisen allianssi- ja kehittämiskumppanuussopimuksen valmistelemiseksi.
Matkat:	Benchmarking-matkat kotimaassa ja Euroopassa. Matkakulut: 2 000 € Yöpyminen: 1 000 € Yhteensä: 3 000 €
	Osallistujat: projektipäällikkö, projektijohtaja
	Pilotin tulokset ja vaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> • paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti monistetavan hyvinvointipalvelukonseptin luominen • pk-yritysten liiketoimintamahdollisuuksien laajentaminen ja markkinoiden avautuminen • hyvinvointi ja sosiaali- ja terveystalouteen liittyvän innovaatiotoiminnan edistäminen • julkisten palveluiden tuottavuuden paraneminen • uusien palveluratkaisujen ja kumppanuuteen sekä yhteiskehittämiseen pohjautuvien toimintamallien ja palvelujen tuotantotapojen luominen • uudet toimintatavat, joilla tuetaan uusien palvelukanavien käyttöönottoa ja uusien palveluratkaisujen kysyntää eli asiakasmäärän kasvua sähköisissä palveluissa ja hyvinvointia edistävissä palveluissa • edesautetaan kansalaisten parempia mahdollisuuksia ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja edistetään kansalaisyhteiskunnan kehittymistä • hyvinvointivaikutusten mittausjärjestelmän luominen (sovitetaan yhteen valtakunnallisen hyvinvoinnin edistämisen vaikuttavuusmittariston kanssa)

Pilotti 3. Seniorikeskuskonsepti

Kuvaus: Taatalan palvelukoti, Keinupuiston palvelukoti, Viola-koti ja Petsamokoti muodostavat kukin yhden toiminnallisen kokonaisuuden, johon kuuluu asumispalvelutilojen lisäksi päivätoiminnan tiloja. Palveluntuottajan halutaan muodostavan seniorikeskuskonsepti, jolloin voidaan hyödyntää asumispalvelut sekä päivä- ja palvelukeskustoiminta tiloineen yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena ja asuinalueen resurssina. Selvitetään Keinupuiston kokonaisuuden yhdistymistä Hervannan kaupunginosaan toteutettavaan hyvinvointikeskukseen ja Lähihitoriin. Suunnitelmana on ollut liittää hankintaan myös kotihoidon palveluja yksikössä tai niiden välittömässä läheisyy-

dessä sijaitseville asiakkaille. Hankinnan olennaisena osana ovat uudet hyvinvointiteknologiset ratkaisut. Seniorikeskus-konseptin hankinta tullaan toteuttamaan tulosperusteisella hankintamallilla.

Tulosperusteisen hankinnan laajenemisen haasteena on ollut löytää sopivia mittareita kuvaamaan haluttua tulosta. Outcomes Star -elämänlaatumittaristo on laajassa käytössä mm. Isossa-Britanniassa, missä se on koettu toimivana välineenä tulosperusteisen hankinnan toteutuksessa.

Pilottihankinnassa kehitetään Outcomes Star -elämänlaatumittariin perustuva tulosperusteinen hankintamalli, jota pilotoidaan ikäihmisten palveluiden hankinnassa. Samalla selvitetään mahdollisuudet hyödyntää mittaristoa myös muissa palveluissa eri asiakasryhmille. Mallin kehittämisessä tutustutaan Kuopion allianssimallissa käytettyihin tulostavoitteisiin ja -malliin.

Pilotin vaikutukset

- Tulosperusteinen hankinta mahdollistaa palveluiden toteuttamisen uudella tavalla, jolloin yritykset voivat vapaasti kehittää omaa palvelutuotantoaan päästäkseen tilaajan asettamiin tavoitteisiin. Tämä mahdollistaa uudet innovaatiot jo ennen hankintaa tai sopimuskauden aikana ja luo markkinamahdollisuuksia yrityksille kansallisesti ja mahdollistaa kansainvälistymistä.
- Tulosperusteisen hankinnan laajenemisella on vaikutusta koko alueen innovaatiopotentialin kasvattamiseen.
- Syntyy uusia hyvinvointiteknologian innovaatioita, joista yritykset saavat referenssejä
- Tulosperusteisessa hankinnassa tilaaja ”palkitsee” palveluntuottajaa, mikäli haluttuun tai parempaan tulokseen päästään. Tavoitteet asetetaan siten, että toteutuksessaan ne tuovat kaupungille kustannussäästöjä.

Seniorikeskuskonseptin hankinnan arvo on 3 M€/vuosi. Hankinta käynnistyy keväällä 2015.

Riippuvuudet:	TP 1, työpaketin tuloksia hyödynnetään muiden hyvinvointipalveluiden innovatiivisten pilottihankintojen valmistelussa
Vastuhenkilö:	Annina Tirronen, vs.tilajaapäällikkö 0,5 htkk
Työntekijät:	Luetellaan muut työpakettiin osallistuvat työntekijät: Virva Palomäki, suunnittelupäällikkö, 0,5 htkk HANKI-projektipäällikkö, 1 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 2 htkk
Aikataulu:	4/2015–12/2015

Alihankintaostot:	Asiantuntijapalvelun osto, tulosperusteisen hankintamallin kehittäminen, 10 000 euroa Hankinta-asiantuntijapalvelu 1 000 euroa
Matkat:	Matkakohde: Lontoo, jossa Outcomes Star -mittari kehitetty ja laajasti käytössä 3 000 € Matkakulut, 2000 € Yöpyminen, 1000 € Osallistujat: vs. tilaajapäällikkö, suunnittelupäällikkö
Tulos:	Pilotin tulokset: <ol style="list-style-type: none"> 1. Tulosperusteisen hankinnan malli, jossa hyödynnetään elämänlaadun mittaria; tulosperusteiset hankinta-asiakirjat sekä sopimukseen vaikuttavuusmittarit 2. Palveluntuottajien innovaatiotoimintaa kannustava hankintamalli, joka mahdollistaa yritysten liiketoimintansa kehittämisen ja laajentamisen 3. Seniorikeskuskonsepti, joka toimii palveluiden käyttäjiä, -tuottajia ja -kehittäjiä törmäyttävä innovaatio- ja kehittämisalustana

Pilotti 4.

Vuoreksen Havulaakson puisto

Kuvaus:

Tampere rakentaa uutta Vuoreksen kaupunginosaa 14 000 asukkaalle. Tavoitteena on ekokaupunki luonnon kainalossa, uusia innovaatioita ja kaupunkimaista elämää luonnonläheisessä ympäristössä. Vuoreksessa on jo toteutettu useita innovatiivisia ratkaisuja, mm. jätteen putkikeräysjärjestelmä, yksi Suomen suurimpia hulevesien luonnonmukaisia käsittelyjärjestelmiä, laajakaista joka kotiin, aurinkosähköjärjestelmä kouluun, ympäristötaidetta ja useita passiivi- ja nollaenergiataloja.

Seuraavaksi Vuoreksessa on alkamassa Isokuusen puukaupunginosan rakentaminen. Siihen liittyen tullaan vuosina 2015-16 toteuttamaan useampia innovatiivisia rakennushankkeita liittyen asuntorakentamiseen. Näitä ovat mm. puukerrostalon toteuttaminen ns. ranskalaisella urakkakilpailulla (Tampereen Vuokratalosäätiö) ja kaupunkimaisen pientaloasumisen uudet toteutusmallit (osapuolet ovat: Rakennustuoteteollisuus RTT:n pientaloteollisuusjaosto ja jäsenyritykset, Ympäristöministeriö, Osuuskunta Suomen Asunto-messut, Rakennustieto Oy, Tampereen kaupunki). Nämä ovat mukana seurantapiloteina tässä projektissa.

Asuntorakentamisen lisäksi kehitetään uusia tapoja puun käyttöön ympäristörakentamisessa, mm. puisto- ja siltarakentamisessa. Pilottihankkeessa selvitetään puun käyttöä Havulaaksonpuiston rakenteissa. Kunnossapitönäkökulmaa on selvitetty tähän mennessä aika vähän. Materiaalitoimittajat ovat olleet

pääosin Keski-Euroopasta. Kiinnostuksen kohteena on erityisesti puun kesto ja kunnossapito kaupunkiympäristössä (oppilaitosyhteistyö). Referenssikohteita kotimaassa ovat esim. Kainuun etu ja Mikkelissä Mikkelinpuisto. LUKE:lla on erityisenä mielenkiinnon kohteena puun pitkäaikaiskestävyys.

Havulaaksonpuisto rakennetaan luonnonmukaiseen metsäympäristöön, jossa on säilytettävää kuusikkoa ja suota. Yksi haaste on se, miten puistosuunnittelun ja toteutuksen keinoin saadaan säilytettyä ja jopa palautettua luonnonmukainen ekosysteemi. Konkreettisina kehittämiskohteina ovat kulkeminen, ylitykset, luontokohteiden rajaaminen ja suojaaminen, tarkkailu, ympäristötaide, valaistus ja toiminta. Myös eri puulajien ja käsittelytapojen kestävyys, kunnossapito ja helposti vaihdettavat osat ja uudennlainen rakentaminen ovat hankinnan innovatiivisia elementtejä.

Hankinnan innovaatiotavoitteet ja vaikutukset alan yrityksiin:

Markkinavuoropuheluun perustuvan hankintamenettelyn ja valintakriteerien määrittelyn tavoitteena on tilanne, jossa tuotteen rakentaja on motivoitunut hyödyntämään puutuotealan olemassa olevaan tutkimustietoa (LUKE) ja laajentamaan omaa liiketoimintakenttäänsä joko omaa toimintaa kehittämällä tai yritysten välisiä yhteistyökuvioita luomalla. Laajempaan tavoitteena on Tampereen kaupungin, TTY:n, TAMK:in, TEM:in ja Metlan (Lue) välisen puurakentamisen yhteistyösopimuksen mukaisesti sitouttaa rakennus- ja puutoimialaa uusien innovatiivisten ja älykkäiden ratkaisujen tutkimiseen, kehittämiseen ja käyttöönottoon konkreettisissa rakennushankkeissa.

Havulaakson pilotissa luodaan konkreettinen, uusi ja innovatiivinen toimintamalli koko kaupungin puistorakentamiseen. Hankinnan kohteena olevaan tuotteeseen liitetään tavanomaisesta pitkäkestoisempi ylläpitovastuu, jotta puutuotteen koko elinkaari tulisi huomioituksi ja yrityksellä olisi mahdollisuus ja motivaatio teknisten ratkaisujen kehittämiseen ja kunnossapitomenetelmien tehostamiseen.

Yrityksiltä uusi toimintatapa, ml. puutuotteen toimittajan sitouttaminen elinkaariajatteluun ja pitkäjänteiseen takuu- ja kunnossapitovastuuseen, edellyttää joko uudenlaisen palvelun kehittämistä ja sisällyttämistä yrityksen toimintaan tai alihankintaa. Tämä tuo yrityksille parantuneita mahdollisuuksia tuotekehitykseen mm:

- yritys voi kerätä ja hyödyntää pitkän kunnossapitajakson aikana saamaansa tietoa omassa tuotekehityksessään.
- yritys pystyy vertaamaan ja kehittämään tuotteidensa teknisten ratkaisujen kulutuskestävyyttä ja kunnossapitomenetelmiä elinkaariajattelun näkökulmasta.
- käyttäjäkokemusten kerääminen ja niihin reagoiminen on

mahdollista.

Pilotilla luodaan myös yrityksille kansainvälistä liiketoimintapotentiaalia. Vuores on kansainvälisestäikin kiinnostava referenssikohde, jonka verkostojen kautta onnistuneet innovaatiot saavat näkyvyyttä. Tuotekehityksen kautta yritysten on mahdollista kehittää uusia, vientiinkin sopivia, tuotteita. Tällaisia voivat olla esim. valmistrakenteet /-elementit; kuten esim. laiturit, pergolat ja aidat tai uudenlaiset materiaalit kuten käsitelty ja esim. mittavalmiiksi sahattu puutavara. Puurakentaminen kasvattaa suosiotaan erityisesti Euroopan markkinoilla ja pilottikohde antaa mahdollisuuden suomalaisille puualan yrityksille saada tarvittavaa näyttöä kansainvälisillä markkinoilla pärjätäkseen. Pilotin hankinnan optiona voidaan käyttää muita kaupungin vastaavia kohteita, jolloin yrityksille pilotin toteuttaminen on kiinnostavampaa.

Innovatiivisen hankinnan toteutus:

Pilottiprojektin rakennesuunnitelmavaiheessa määritellään rakenteiden kunnossapidon yleispiirteinen laatutaso ja yleisuunnitteluvaiheessa määritellään minkä tyyppiset rakenteet otetaan hankinnan piiriin. Tässä vaiheessa myös sovitaan ja määritellään ratkaisut, kuten materiaalit ja tekniset yksityiskohdat, jotka jäävät toimittajan ratkaistavaksi ja mitkä sidotaan hankinta-asiakirjoissa.

Pilottiprojekti testaa vaiheistettua markkinavuoropuhelun mallia. Hankinnasta tiedotetaan tavanomaista laajemmin ja uusilla foorumeilla (mm. puutuotetori.fi) ja siinä hyödynnetään Innokylän työkalua innovatiivisiin hankintoihin.

Hankinnan alkuvaiheessa, ennen tarjousvaihetta, järjestetään tiedotus- ja keskustelutilaisuus, jossa hanke ja hankinnan innovaatiotavoitteet esitellään asiasta kiinnostuneille yrityksille. Tilaisuudessa yrityksillä on mahdollisuus keskustella tilaajan ja LUKE:n (Luonnonvarakeskus) asiantuntijoiden kanssa kunnossapitovastuuseen liittyvästä pitkästä aikajänteestä. Tilaisuudessa esitellään puistoon sijoitettavien puurakenteiden suunnitelmat ja tuodaan esiin rakenteelliset yksityiskohdat, joihin yrityksiltä odotetaan suunnittelupanosta ja uusia ratkaisutapoja. Esitettävät suunnitelmat eivät sisällä puurakenteiden teknisten yksityiskohtien lopullista toteutustapaa, vaan nämä jätetään rakentajan ratkaistavaksi ja kehitettäväksi.

Yhteisen info-tilaisuuden jälkeen käydään mm. tilaajan ja yritysten välisiä neuvotteluja, joissa keskustellaan teknisistä yksityiskohdista, jotta puistoon toteutettavat rakenteet olisivat kestäviä ja helposti kunnossapidettäviä. Hankinnan toteuttamisen jälkeen, kunnossapitajakson aikana järjestetään tilannekatsauksia toimittajan kanssa sekä tehdään yhteistä jatkokehittelytyötä.

Puiston rakentamiskustannusarvio on 600 000 € ilman puurakenteiden suunnittelua ja toteutusta.

Pilotin vaikutuksia:

- mahdollistaa uudenlaisen palvelun kehittämisen (puutuotteen toimittajan sitouttaminen elinkaariajatteluun ja pitkäjänteiseen takuu- ja kunnossapitovastuuseen)
- yritys voi kerätä ja hyödyntää pitkän kunnossapitajakson aikana saamaansa tietoa omassa tuotekehityksessään.
- yritys pystyy vertaamaan ja kehittämään tuotteidensa teknisten ratkaisujen kulutuskestävyyttä ja kunnossapitomenetelmiä elinkaariajattelun näkökulmasta.
- käyttäjäkokemuksien kerääminen ja niihin reagoiminen on mahdollista.

Riippuvuudet:	TP 1, työpaketin tuloksia hyödynnetään muiden innovatiivisten pilottihankintojen valmistelussa
Vastuhenkilö:	Timo Koski, kaupunginpuutarhuri, 2 htkk
Työntekijät:	Suunnittelija Riikka Juuma, 0,5 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 2,5 htkk
Aikataulu:	kesäkuu 2015–joulukuu 2016
Alihankintaostot:	Puiston suunnittelu ja toteutuksen hankinta ostetaan konsulttityönä Rambollilta.

Pilottihankintaan sisältyvän suunnittelun ja markkinavuoropuhelun osuus puiston toteutuksessa on noin 15 000 €. Tämä pitää sisällään rakenteiden ja materiaalin määrittelyn, vaiheistetun markkinavuoropuhelun, infotilaisuuden, kahdenkeskiset keskustelut ja kunnossapitajakson yhteistyön toimittajan kanssa.

Matkat:	Luettelo työpaketin vaatimista matkoista ja niiden kustannuksista: Puualan toimittajien tuotantorakennuksiin ja alaan tutustuminen (pilotin vastuhenkilö Timo Koskinen ja Vuoreksen projektijohtaja Pertti Tamminen)
	Matkakulut 1000 € Yöpyminen, 500 € Yht. 1500 €

Tulos:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Puurakenteiden suunnittelussa ja hankinnassa elinkaariajattelu ja pitkäjänteinen hoito lähtökohdaksi. (10 vuoden takuu ja lisäksi 15 vuoden hoitoaika, rakentaja kantaa rakenteista perinteistä takuu-aikaa pidemmän ja laajemman vastuun, toimivat työmenetelmät ja tekniset ratkaisut korostuvat) 2. Kehitettyjä uusia teknisiä ratkaisuja LUKE:n ja Metlan tutkimustietoa hyödyntäen. 3. Kehitetty toimiva markkinavuoropuhelumalli puura-
--------	--

kentamiseen (Puurakenteita koskevien suunnitelmien viimeistely ja teknisten yksityiskohtien kehittäminen yhdessä puualan toimijoiden kanssa).

4. Toteutuksen jälkeinen seuranta ja tuotekehitys mallinetaan uudella tavalla elinkaari-ajattelu lähtökohtana
5. Onnistuneille ratkaisuille laajalti soveltamiskohteita niin Suomessa kuin kansainvälisilläkin markkinoilla. Onnistuneelle ratkaisulle tarjotaan optiona myös muiden vastaavien kohteiden toteutusta Tampereella.

Pilotti 5.

Älyliikenteen uudet palvelualueet

Kuvaus:

Tampere on INKA-ohjelmassa vetovastuussa teemassa Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus. Älykäs kaupunki –teemassa älyliikenne on eräs kehityspainopisteistä. Älykkään liikkumisen ratkaisujen mahdollistaminen vaatii kaupungilta uudenlaisia hankintamalleja ja –käytäntöjä, joita ennen ei ole toteutettu.

Liikenne- ja viestintäministeriön (Marko Forsblom 9.9.2014) mukaan liikenteen markkinat ovat Suomessa 50 Mrd euroa vuodessa ja globaalisti 10 000 Mrd euroa vuodessa. Elinkeinoelämän kannalta liikenne on siten erittäin potentiaalinen kehityskohde. Liikennejärjestelmän toiminnassa on tapahtumassa systeeminen muutos kulkuvälinepohjaisesta liiketoiminnasta palveluliiketoimintaan siirtymisen kautta. Suomessa olisi mahdollisuus toimia älyliikenteen suunnannäyttäjänä ja valloittaa muuttuvilta markkinoilta kansantaloudellisesti merkittävä osuus.

Vuoden 2014 aikana toteutettiin Tampereella osana INKA-toimintaa esiselvitykset liikenteen reaaliaikaisen tilannekuvan, liikkumisen, mobiilimaksamisen sekä liikkuminen palveluna –konseptin hyödyntämisen osalta. Näissä selvityksissä mm. selvitettiin markkinoita, roolituksia, tavoitteita ja mahdollisia hankintatapoja osana kehityksen sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittämistä. Jatkotoimenpiteinä osana HANKI-projektia on toteuttaa sekä liikenteen reaaliaikaisen tilannekuvan että liikkuminen palveluna –konseptin osalta uudenlaiset hankintamenettelyt, joissa yrityksille annetaan mahdollisuus tarjota innovatiivisia ratkaisujaan vähäisillä reunaehdoilla.

Tarkoituksena on toteuttaa joukko pilotteja, joiden avulla varmistetaan hankittavien tuotteiden tai palveluiden toimivuus, laadukkuus ja tarpeellisuus ennen laajempaa skaalausta esimerkiksi laajojen logistiikkaketjujen tai joukkoliikennekuljetusten yhdistämiseen.

Liikenteen reaaliaikaiseen tilannekuvaan liittyvän pilotin tarkoituksena on hankkia kustannustehokkaasti uutta reaaliaikaista liikennetietoa, minkä avulla viranomaiset voivat luoda

uusia työkaluja liikenteen operointiin ja yksityinen sektori voi kehittää uusia monistettavia ihmisten kaupungissa liikkumista helpottavia palveluita. Yhteistyötä pilotin osalta tehdään Tampereen kaupunkiseudun kuntien ja HHT-kasvukäytävän kaupunkien kanssa (erityisesti Helsinki).

Liikkuminen palveluna –toiminnan osalta toteutetaan yhteistoiminnallisten liikennejärjestelmien pilotteja, jotka liittyvät kansalliseen MaaS-operaattoritoiminnan käynnistämiseen. MaaS-pilotti on asiakaslähtöinen palvelu, joka muodostuu eri liikennemuotojen (bussit, henkilöautot, taksit tms.) yhdistelmästä perustuen asiakkaan liikkumistarpeeseen. Pilotit toteutetaan parasta aikaa suunniteltavan teknisen MaaS-alustan päälle. Piloteissa hankitaan uusien ratkaisujen avulla säästöjä kuljetusten järjestämisessä tai tarjotaan parempia liikkumispalveluita hiljaisen liikenteen aikaan tai alueille, joissa ei ole kannattavaa järjestää kattavia joukko liikennepalveluita.

Toisena pilottina toteutetaan, osana Tampereen kaupungin henkilöstön liikkumissuunnitelmaa ja MaaS-esiselvitystä, muutamille kaupungin yksiköille heidän tarpeeseen sopiva MaaS-liikkumispalvelu. Pilotit toteutetaan yhteistyössä My Mobility Factory -projektin ja valittavan MaaS-operaattorin kanssa ja sen sisältöä kehitetään yhteistyössä HHT - kasvukäytävän kaupunkien kanssa.

Työpaketissa toteutetaan pilottien hankintamäärittelyä esikaupallisen vaiheen osalta. Tässä hyödynnetään Tampereella toteutettuja esiselvityksiä liikkuminen palveluna –konseptin toteuttamisesta yhteistyössä yritysten kanssa. Toimenpiteitä työpaketissa kohdistuu myös reaaliaikaisen tilannekuvan tekemiseen toteutukseen (uudet teknologiat tiedon tuottamiseen, avoimen ja kaupallisen datan hyödyntäminen). Työpaketti toteutetaan tiiviissä yhteistyössä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa älyliikenteen kehitys- ja testausympäristö ITS Factoryssä.

Riippuvuudet:	Työpakettiin liittyy työpaketin 1. hankintojen innovaatiojohtaminen kehitystoimenpiteet sekä pilottityöpaketeista älykäs valaistus ja kaupunkiraitiotie.
Vastuhenkilö:	Liikenneinsinööri Mika Kulmala, 3 htkk
Työntekijät:	Luetellaan muut työpakettiin osallistuvat työntekijät: Kehityspäällikkö Pauli Välimäki, 0,5 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 3,5 htkk
Aikataulu:	4/2015–12/2016
Alihankintaostot:	Alihankintaostot ostetaan mahdollisuuksien mukaan puitesopimusten määrittelemiltä kumppaneilta. Mikäli toiminta vaatii, tullaan alihankintaosto kilpailuttamaan.

Yritysten kanssa käytävät esikaupalliset keskustelut reaaliaikaisen tilannekuvan ja liikkuminen palveluna –pilottien toteuttamiseksi ja toiminnan fasilitointi 20 000€

Reaaliaikaisen tilannekuva –pilotin hankintamääritytely hankinta-asiakirjojen tekemiseksi ja tekniseen toteuttamiseen vaadittavat asiantuntijapalvelut hankinnan toteuttamiseksi 20 000 €

Liikkuminen palveluna –pilotin hankintamääritytely hankinta-asiakirjojen tekemiseksi ja tekniseen toteuttamiseen vaadittavat asiantuntijapalvelut hankinnan toteuttamiseksi 30 000 €

Matkat:

Ulkomaat:

Benchmarking Hollantiin ja Saksaan 2 200 €

Matkakulut 1700 €

Yöpyminen 500 €

Kotimaa: 1300 €

Matkakulut 1 000€

Yöpyminen 300€

Osanottajat: Pilotin vastuuhenkilöt ja konsultit

Tulos:

Yksilöi ja luettele työpaketissa syntyvät tulokset:

1.Reaaliaikaisen tilannekuvan pilotointihankinnan määrittely, tarvittava tekninen tuki ja pilotointijoukot vuosina 2015 ja 2016

2.Liikkuminen palveluna –pilotin operaattoritoimintaan liittyvä markkinavuoropuhelu, pilotointihankintaan tarvittava tekninen tuki ja pilotointijoukko 2015 ja 2016

Pilotti 6.

Älykäs valaistus – pilotti

Kuvaus:

Vuoden 2014 aikana käynnistyi osana INKA-ohjelmaa älykkään valaistuksen osalta laajan kansallisen projektikonaisuuden valmistelu, jossa mukana on yrityksiä ja tutkimuslaitoksia. Siinä kehitetään julkisten tilojen valaistukseen pohjautuvia uuden teknologian ratkaisuja ja uusia liiketoimintamalleja, jotka mahdollistavat valaistuksen integroinnin mm. liikenteen ohjaukseen, ilmanlaadun mittaukseen, mainontaan, turvallisuuteen ym. kaupunkiympäristön kehittämiseen. Projektivalmistelun aikana Tampere, Helsinki, Lahti ja Raahe ovat valmistautuneet toteuttamaan älykkään valaistuksen pilottialueita. Lisäksi keskusteluissa on ollut mukana Salon kaupunki ja Tekesin INKA-kaupungeille toteutettavan kyselyn jälkeen kaupunkien joukko tulee kasvamaan. Kaupungeissa toteutettavat älykkään valaistuksen pilottialueet ovat julkisen hankintalainsäädännön piirissä, joten kilpailut tulevat olemaan avoimia kaikille älykkään valaistuksen kehittäjille, ei vain em.

projektiin osallistuneille yrityksille.

HANKI-projektissa Tampereen kaupunki toteuttaa innovatiivisena hankintana älykkään valaistuksen kaksi pilottikohdetta, joissa sovelletaan, testataan ja tutkitaan uusien ratkaisujen toimivuutta aidossa ympäristössä. Pilottikohteet toteutetaan avoimina testiympäristöinä, joihin yritykset voivat tarjota älykkäitä ratkaisuja ja teknologioita.

Kansainvälisesti kaupunkien valaistus on valtavaa liiketoimintaa, joka perinteisesti kuitenkin keskittyy kehitystoiminnaltaan energiatehokkuuden eli led-tekniikan hyödyntämiseen. Integroimalla olemassa olevaan infraverkostoon led-valojen lisäksi uusia teknologioita laajenevat toiminnan kaupalliset mahdollisuudet perinteisestä valaistuksen tuottamisesta myös mm. liikenteen ja kaupunkialueiden kehittämiseen laajemmin. Tampereen kaupunki lähtee aktiivisesti uudistamaan ulkova-laistusta ja keskustan valaistusjärjestelmää hyödyntäen uuden tekniikan mahdollisuuksia. Älykäs kaupunkivalaistus – pilotti yhdistetään myös samanaikaisesti toteutettavaan kaupungin keskustan tapahtuma- ja ympäristövalaistuksen uudistamiseen.

Pilotissa tehdään älykkäiden valaistusalueiden vaatimusmäärittelyä esikaupallisen vaiheen osalta pohjautuen valaistusinfrastruktuurin hyödyntämiseen yritysten liiketoimintakehityksen alustana. Pilotit toteutetaan vuosina 2015 ja 2016. Vuoden 2015 pilotissa osalle Hämeenkadusta tullaan toteuttamaan älykkään valaistuksen testialue. Tarkoituksena on uudistaa olemassa olevaa valaistusinfrastruktuuria ja yhdistää se liikenteen ohjausjärjestelmään. Ensimmäisen pilotin toiminnallisina tavoitteina valaistuksen osalta ovat energiansäästö, turvallinen ja hyvä reittivalaistus kulkijamääriin reagoiden ja tiedon visualisointi. Teknisinä tavoitteina ensimmäiselle pilotille ovat liikennemääriin ja valaistustarpeeseen perustuva ohjaus, tiedonkeruu kaupunkiympäristöstä, palautetieto ja kerätyn datan visualisointi.

Hämeenkadun pilotin toteutussuunitelma hankitaan kaupungin puitesopimuskumppanilta, LiCon-AT Oy:ltä ja järjestelmän rakentaa Tampereen Vera Oy. Järjestelmässä toteutettavat älyratkaisut hankitaan innovaatiokilpailulla.

Vuoden 2016 aikana pilottialueena toimii Tullikamarin aukio. Sen tavoitteena on kehittää alueelle valaistusjärjestelmä, joka on vuorovaikutuksessa torin käyttäjien kanssa. Valaistusta voidaan ohjata esim. kännykän avulla tai erilaisten tapahtumien tarpeiden mukaan. Torin valaistuksen uudistamisesta on järjestetty ideakilpailu, jonka voitti Valoa Design Oy. Sen kanssa tehdään jatkosuunnittelua. Myös tässä piloissa on tavoitteena avoimeen koodiin perustuva järjestelmä, joka voi toimia kehitysympäristönä älykkään valaistuksen uusille rat-

kaisuille.

Molemmat pilotit toimivat osaltaan pohjana vuonna 2018 uusittavaan kaupungin valaistuksen ohjausjärjestelmään. Hankintojen kokonaisarvoksi arvioidaan 1 m€

Esimerkkejä älykkään valaistuksen tuottamista palveluista:

- Päiväkoti ryhmä siirtyy ulos viereiseen puistoon. Työntekijä painaa nappia, jolloin puistoon johtavalla reitillä oleva valaistus voimistuu ja reitillä olevien suojateiden korostusvalaistus syttyy. Puiston virikkeitä lisäävät interaktiiviset leikkilaitteet aktivoituvat.
- Bussin tai ratikan lähestyessä pysäkkiä aktivoituu pysäkin valaistus muuttamalla intensiteettiään.
- Roska-auton lähestyessä aktivoituu roska-astioille johtavan reitin sekä roskakatoksen valaistus.
- Kellon ollessa yli puolen yön ja liikennevirtojen vähentyessä valaistus katualueella himmentyy. Kadun varressa olevan kiinteistön asukas lähtee ulos. Ulko-oven sähkölukko antaa signaalin ja ulko-oven viereiset valot kirkastuvat.
- Alueen tapahtuma-aukiolla pidetään tapahtuma. Järjestäjä liittyy ”valopöytänsä” ja laitteensa osaksi alueen valaistusta ja saa siten muutettua tapahtuma-alueen tapahtuman näköiseksi

Konkreuttinen hankintamalli valmistellaan projektin aikana. Hankinnan toteuttamiseksi käydään vuoropuhelua sekä Tekesprojektissa olevien yritysten että muiden alan toimijoiden kanssa. Lisäksi työpaketissa määritellään kaupungin valaistuksen ohjaamiseen tarkoitettavan järjestelmän ominaisuudet, joiden pohjalta toimintamallia voidaan laajentaa tulevaisuudessa koko kaupungin tasolle.

Innovaatiotavoitteet:

Pilotit tarjoavat yrityksille aidon testiympäristön uusille ratkaisuille. Testiympäristö toimii referenssinä useille yrityksille ja yrityskonsortioille, mm. valaistuksen, valaistuksen ohjauksen, liikenteen seurannan ja ohjauksen, mainonnan, turvallisuuden, sähköautojen latauksen ja uuden energiateknologian ja energiansäästön aloilla.

Riippuvuudet:

Työpakettiin liittyy olennaisesti työpakettiin 1.hankintojen innovaatiojohtaminen kehitystoimenpiteet sekä pilottityöpaketeista älykäs liikenne sekä kaupunkiraitiotie.

Vastuuhenkilö:

Työpaketin vastuuhenkilönä toimii Mika Heikkilä, 2 htkk

Työntekijät:

- Markus Joonas, 2 htkk,
- Pauli Välimäki, 0,5 htkk

Työmäärä:

Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 4,5 htkk

Aikataulu:

4/2015–12/2016

Alihankintaostot:	<p>Alihankintaostot ostetaan mahdollisuuksien mukaan puitesopimusten määrittelemiltä kumppaneilta. Mikäli toiminta vaatii, tullaan alihankintaostot kilpailuttamaan. Ostopalvelut ovat tässä pilotissa yhteensä 70 000 €</p> <p>Vuoden 2015 Hämeenkadun pilotointiin liittyvä älykkään valaistuksen tekninen ja toiminnallinen määrittely ostopalveluna 25 000 €(LiCon-AT)</p> <p>Vuoden 2016 Tullin aukion pilotointiin liittyvä älykkään valaistuksen tekninen ja toiminnallinen määrittely ostopalveluna 25 000 €(Valoa Design Oy)</p> <p>Yritysten kanssa käytävät esikaupalliset keskustelut älykkään valaistuksen pilottien toteuttamiseksi ja toiminnan fasilitointi 10 000€</p> <p>Pilottikohteiden toiminnallisuuden ja vaikutusten tutkimus ostopalveluna, 10 000€</p>
Matkat:	<p>Ulkomaat: Benchmarking Hollantiin 1 000 € Matkakulut 700 € Yöpyminen 300 €</p> <p>Kotimaa: Yhteisiin hankintoihin tähtäävät matkat kotimaassa Matkakulut 800€ Yöpyminen 200€</p> <p>Matkat yhteensä: 2 000 € Osanottajat: Projektin työntekijät</p>
Tulos:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Älykkään valaistuksen pilottialueiden valaistusverkoston toteuttamisen ja sen ominaisuuksien määrittely ja yritysyhteistyö 2. Valaistuksen ohjauksen uusimiseen liittyvän hankinnan ominaisuuksien määrittely ja yritysyhteistyö

Pilotti 7.

Katuraitiotie allianssihankintana

Kuvaus:	<p>Tampereen kaupunki valmistelee katuraitiotien toteuttamista. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen yleissuunnitelman ja keväällä 2015 hanke on kehitysvaiheessa ja infran ja kaluston toteuttajien kilpailutus on alkanut. Toteutusvaiheeseen siirtymisestä tehdään päätös vuonna 2016. Raitiotien toteutus ajoittuu vuosille 2017–2022 ja se on kaupungin suurin yksittäinen investointi, noin 250 miljoonaa euroa.</p>
---------	---

Raitiotien infran toteutus tehdään allianssimallilla, jota sovelletaan Suomessa ja ilmeisesti maailmallakin ensimmäistä kertaa raitiotie-hankkeeseen. HANKI-projektissa allianssimallin käyttöä selvitetään hyvinvointipalveluiden hankinnassa. Lisäksi Tampereella on mahdollisesti käynnistymässä Tammelan Stadionin perusrakennus allianssimallilla.

Työpaketissa selvitetään allianssimallin soveltuvuutta kaupunkien isoihin hankkeisiin, joissa on suuria taloudellisia intressejä, monia osapuolia ja myös laajoja ja vaikeasti arvioitavia kaupunkikehityksellisiä tavoitteita. Tavoitteena on laatia toimintamalli kaupunkien käyttöön allianssimallista. Toimintamallia tullaan hyödyntämään mm. hyvinvointikeskuksen hankinnan valmistelussa.

Tampereen raitiotie-hankkeessa valitaan keväällä 2015 yritysconsortio, jonka kanssa raitiotien rakentamissuunnitelma ja lopullinen kustannusarvio tehdään. Allianssimalli perustuu kaupungin ja yritysconsortion yhteiskehittämiseen, jossa etsitään osapuolten yhteistyönä ratkaisuja kaupungin tavoitteiden toteuttamiseen. Malli tarjoaa mahdollisuuden jatkuvaan innovointiin ja myös kannusteisiin, joissa innovaatioiden kehittäminen palkitaan.

Työpaketissa selvitetään erityisesti sitä, miten kaupungin tavoitteet toteutuvat allianssimallin avulla, miten malli edistää yritysten osallistumista hankkeen suunnitteluun, miten malli edistää innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä ja miten mallin avulla voidaan erilaiset kaupunkikehitykselliset tavoitteet ottaa huomioon. Tutkimuksessa hyödynnetään useiden julkisten hankintayksiköiden yhteisessä IPT-ryhmä-hankkeessa syntyviä hankinta- ja sopimusmalleja.

Työpaketin toteutus tapahtuu kilpailuttamalla konsultti tai yliopisto tekemään seuranta- ja arviointitutkimus allianssimallin toteutumisesta sekä innovaatiovaikutuksista. Tutkimuksen pohjalta tehdään toimintamalli allianssimallista kaupunkien erilaisissa hankkeissa sekä hyödynnetään sitä innovatiivisten hankintojen tiekartan laatimisessa. Menetelmänä tutkimuksen ja toimintamallin teossa ovat mm. kyselyt, työpajat ja raitiotie-hankkeen vertailu muihin allianssimallilla toteutettuihin hankkeisiin.

Riippuvuudet:	Tehdään yhteistyötä erityisesti tulevaisuuden hyvinvointikeskuspi-lotin kanssa, jossa toteutusmallina on myös allianssimalli. Älylii-kennepiloteista saadaan tietoa innovatiivista liikenteen ratkaisuista.
Vastuhenkilö:	Projektipäällikkö Ville-Mikael Tuominen
Työntekijät:	Kehityspäällikkö Pauli Välimäki HANKI-projektipäällikkö
Työmäärä:	Työpaketin toteutuksen tutkimus hankitaan ulkopuolelta.
Aikataulu:	5/15 – 5/16
Alihankintaostot:	Selvityksen hankinta konsulttitoimistolta tai yliopistolta, 45 000 €

- Tulos:
1. Kaupunkien isoihin hankkeisiin soveltuva toimintamalli allianssimallista.
 2. Allianssimallin arviointi

Opioidiriippuvaisten palvelukokonaisuus

Kuvaus:

Hankinta toteutetaan HANKI-projektin rinnalla ja projektipäällikkö osallistuu hankinnan valmisteluun työpanokseen, mutta muita pilottikohtaisia kuluja ei sisällytetä HANKI-projektiin.

Pilottiprojektissa haetaan ratkaisua toteuttaa palvelut haastavalle ja kasvavalle asiakasryhmälle uudella tavalla. Nykyisen palvelukokonaisuuden ja palveluketjun vaikuttavuutta ei ole koettu tyydyttävänä. Palvelujärjestelmä nykyisellään on pirstaleinen, kallis ja eikä toimi asiakkaalle vaikuttavasti. Tilanne on haastava myös muissa suurissa kaupungeissa ja on ongelmallinen koko yhteiskunnalle. Palvelu on perinteisesti tuotettu kaupungin, sairaanhoitopiirin ja kolmannen sektorin palveluna. Markkinat ovat osoittaneet kiinnostusta osallistua palveluiden tuottamiseen.

Ongelman ratkaisemiseksi kaupungin oma toiminta ja resurssit eivät ole riittäviä vaan koetaan, että ratkaisuja halutaan löytää uudella tavalla. Palvelun toteuttamisessa halutaan hyödyntää aiempaa enemmän monituottajuutta ja tuloksiin perustuvaa palvelujen järjestämistä. Projektissa selvitetään mahdollisuudet kehittää asiakaskunnalle soveltuvia hyvinvointiteknologisia ratkaisuja (esim. tietosuojavaatimukset täyttäviä virtuaalisia sovelluksia). Pilottiprojektissa haastetaan yrityksiä ja kolmatta sektoria kehittämään ja tuottamaan palveluita ja ratkaisuja asiakaskohderyhmälle.

Pilottiprojektissa haetaan uusia toimintamalleja, palveluita ja toimijoita opioidiriippuvaisten palvelukokonaisuuden toteuttamiseen. Ajatuksena on yhdistää lääkehoitoa, asumispalveluja ja psykososiaalista kuntoutusta sekä päivä- ja työtoimintaa ja selkeyttää ja parantaa asiakkaan palveluketjua vaikuttavammaksi ja tehokkaammaksi. Lisäksi haastetaan yrityksiä lääkinnällisen hoidon ja hyvinvoinnin teknologisten ratkaisujen tai sovellusten kehittämiseen. Teknologisten ratkaisujen kehittämiseksi asiakaskuntaa voidaan laajentaa päihderiippuvaisiin.

Hankinnan suunnittelu käynnistyy keväällä 2015 palvelujen käyttäjien tarpeiden ja palvelupolkujen selvittämällä mahdollisesti palvelumuotoilun keinoin. Tämän jälkeen kehitetään tarpeisiin vastaavia palveluita ja tuotteita yhteiskehittämisen menetelmin eri toimijatahojen (kaupungin oma tuotanto, yritykset,

kolmas sektori, palvelun käyttäjät) kanssa ja haetaan vaikuttavia ja kustannustehokkaita ratkaisuja palvelukokonaisuuden toteuttamiseksi.

Projektin aikana ratkaistaan hankintatapa ja selvitetään esimerkiksi integraattorimallin mahdollisuuksia toteutuksessa. Hankinnan kilpailutusvaiheen arvioitu käynnistyminen on loppuvuodesta 2015. Hankinnan arvo n. 2 milj. €vuodessa.

Pilotin innovaatiotavoitteet:

- avataan markkinoita alalle, joilla palvelut on totuttu tekemään julkisen sektorin toimesta
- luodaan innovatiivisia ratkaisuja palveluiden toteuttamiseen, joilla on kysyntää myös kansainvälisesti
 - ratkaisu tiedon välittymiseksi asiakkaan ja hoitohenkilökunnan välille
- parannetaan kaupungin kustannustehokkuutta; palveluketjun vaikuttavuus asiakkaalle paranee, kaupunki voi välttää päällekkäisten tai tehottomaksi arvioitujen palvelujen toteuttamista

Pilotin vaikutukset:

- uudenlaiset kumppanuudet yritysten, kaupungin toimijoiden ja kolmannen sektorin välillä,
- alan yritysten liiketoimintamahdollisuuksien paraneminen kansallisesti sekä vähintään hyvinvoinnin teknologisten ratkaisujen/sovellusten osalta kansainvälisesti
- Opioidiriippuvaisten palveluihin käytetyt julkisen sektorin kustannukset alenevat

Riippuvuudet:	TP 1 strateginen hankintajohtaminen. Ei riippuvuuksia muihin pilotteihin.
Vastuhenkilö:	Suunnittelupäällikkö Maritta Närhi
Työntekijät:	HANKI-projektipäällikkö, 2 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: (Pilottiin käytetään kaupungin omana työnä n. 6 htkk tässä esitetyn lisäksi)
Aikataulu:	4/2015–6/2016
Alihankintaostot:	Palvelumuotoilun asiantuntijapalvelu, käyttäjien ja yritysten osallistaminen. (Kaupungin oma rahoitus)
Matkat:	Benchmarking matka Eurooppaan Osallistajat: suunnittelupäällikkö

Tulos:	<p>Yksilöi ja luettele työpaketissa syntyvät tulokset</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tulosperusteinen hankinta ja malliasiakirjat 2. Innovatiivinen, palvelumuotoiltu palvelukokonaisuus, joka sisältää hyvinvointiteknologisia uusia ratkaisuja 3. Palvelujärjestelmän malli, jota voidaan soveltaa myös muissa kaupungeissa, 4. Yrityksiä, kolmatta sektoria, palvelunkäyttäjiä ja kaupunkia yhdistävä kehitysalusta 5. hyvinvointiteknologiset ratkaisut hoitohenkilöstön ja asiakkaan väliseen tiedonvälitykseen
--------	--

Työpaketti 3.	Vertaisoppiminen, yhteiskehitys ja levitys
Kuvaus:	<p>Projektissa selvitetään olemassa olevia innovatiivisten hankintojen käytäntöjä mahdollisimman laajasti. Kokemuksia haetaan sekä Suomesta että ulkomailta (mm. Hollanti ja Iso-Britannia) ja tuodaan niitä sovellettavaksi projektin pilotteihin mutta myös tuleviin muihin hankintoihin.</p> <p>Projektissa tutustutaan mm. Oulun ja Jyväskylän malleihin innovatiivisten hankintojen kehittämistyöhön liittyen.</p> <p>Yhteistyötä tehdään kansallisesti ja Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa pilottikohtaisesti. Merkittävässä roolissa kansallisessa yhteistyössä toimii Tekesin osana INKA-toimintaa käynnistämä selvitys INKA-kaupunkien tulevista innovatiivisista hankinnoista. Owl Groupin vuoden 2015 aikana toteuttaman kyselyselvityksen kautta on löydettävissä kansallisesti yhteisiä kysyntäteemoja, joihin innovatiivisia hankintoja tullaan soveltamaan. Lisäksi projektin kokemuksia jaetaan kansallisesti muun muassa INKA- ja 6Aika-verkoston kautta.</p> <p>Projektin toteutuksessa käytetään Innokylä-sähköistä innovatiiviset hankinnat työalustaa, joka mahdollistaa projektien julkaisemisen avoimesti verkkoympäristössä. Projektin tuloksia ja kehitettyjä toimintamalleja julkaistaan Innokylässä.</p> <p>Työpaketti tukee osaltaan verkostoitumista EU:n alueella toimivien innovatiivisten hankintojen foorumeihin ja yhteistyökumppaneihin.</p>
Riippuvuudet:	Toteutetaan yhtäaikaaisesti hankintapilottien ja TP1 kanssa
Vastuuhenkilö:	Hanki-Projektipäällikkö, 1 htkk
Työntekijät:	<p>Luetellaan muut työpakettiin osallistuvat työntekijät:</p> <p>Kehityspäällikkö Pauli Välimäki, 0,5 htkk</p> <p>Suunnittelija Riikka Juuma, 1 htkk</p>

Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 2,5 htkk
Aikataulu:	4/2015-12/2016
Alihankintaostot:	Alihankinnan toteutusmuoto, sisältö, toteuttaja (jos tiedossa), työmäärä ja kustannus €
Matkat:	Matkat: 3 000 € Majoitus: 1 500 € Yhteensä: 4 500 €
Tulos:	Osallistujat: Projektipäällikkö, Ohjausryhmän jäsen, suunnittelija tai muu projektin asiantuntija <ol style="list-style-type: none"> Osaaminen ja ideat uudennlaisista toteutustavoista ja hankintamalleista leviävät Tampereelta kansallisesti ja kansainvälisesti Kokemuksia ja vertaisoppimista hyvistä käytännöistä.

Työpaketti 4.	Markkinointi ja viestintä
Kuvaus:	<p>Viestintä on keskeinen osa innovatiivisten hankintojen toteutusta. Innovatiivisten hankintojen onnistuminen edellyttää tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä yritysten kanssa ja onnistuminen riippuu keskeisesti siitä, miten viestintä onnistuu ja tavoittaako se potentiaaliset kumppanit. Kustannustehokkuuden ja asiakastytyväisyyden varmistamiseksi asiakkaat otetaan systemaattisesti mukaan jo hankittavan palvelun tai tuotteen suunnitteluun ja määrittelyyn.</p> <p>Viestinnän tavoitteita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteisen ymmärryksen luominen • Tiedon lisääminen tulevista hankinnoista ja innovatiivisista hankintakäytännöistä • Yritysten ja palveluntuottajien osallistuminen ja sitoutuminen uudennlaiseen toimintatapaan • Kuntalaisten kiinnostuksen lisääminen ja heidän saaminen mukaan suunnittelemaan ja kehittämään palveluita • Lisätä tietoa ja osaamista innovatiivisista hankinnoista kaupungin henkilökunnalle <p>Paikalliset pienet yritykset, paikalliset isot yritykset ja valtakunnalliset yritykset sekä kolmas sektori:</p> <p>Hankintojen eri vaiheissa viestinnässä hyödynnetään erilaisia</p> <ul style="list-style-type: none"> • käytettävissä olevia verkostoja, yrittäjäjärjestöjä (Kaupapakamari, Pirkanmaan hankinta-asiamiespalvelu), • käytetään Tampereen kaupungin viestinnän välineitä (tiedotteet, verkkosivut, sosiaalinen media) ja Tamperelehteä. • Kohderyhmille järjestään hankinnan erivaiheissa seminaareja, tilaisuuksia ja neuvotteluita, joissa kerrotaan ti-

laajan strategisista tavoitteista ja pitkän ajan suunnitelmista, mutta myös tulevista hankinnoista, niiden tavoitteista ja tilaajan tarpeista.

- Hankintailmoitukset, kutsut vuoropuheluihin ja tietopyynnöt sekä muut viralliset ilmoitukset julkaistaan Hilmassa,
- Innokylä toimii verkkotyöalustana sekä tiedon jakamisessa.

Asiakkaat, palvelunkäyttäjät ja kuntalaiset:

- Käytetään kohderyhmäviestintää, järjestetään työpajoja ja tilaisuuksia
- Käytetään olemassa olevia Alvari-työryhmiä ja järjestöjä,
- kaupungissa toimivia asiakasraateja ja
- kaupungin viestinnän välineitä (tiedotteet, verkkosivut, sosiaalinen media) ja Tampere-lehteä.
- Innokylä toimii verkkotyöalustana sekä tiedon jakamisessa

Kaupungin henkilökunnalle viestinnässä hyödynnetään henkilöstölehteä, kaupungin intraa sekä aiheeseen sopivia tilaisuuksia ja koulutuksia. Lisäksi Innokylä toimii verkkotyöalustana.

Työpaketissa laaditaan projektin viestintäsuunnitelma, jossa kustakin pilotista tiedotetaan niin kaupungin henkilöstölle kuin laajemmin kaupunkilaisille. Myös muiden INKA-kaupunkien kanssa tehdään yhteistyötä ja pilottien kokemuksia jaetaan kaupunkien toimijoille. Kansainvälisessä viestinnässä keskitytään Tampereen strategiaan kumppanuuksiin, kuten INKA-projekteissa oleviin kaupunkeihin, 6Aika-strategiaohjelman toteuttajakaupunkeihin ja ystävyyskaupunkeihin sekä EU-verkostoihin.

Vastuhenkilö:	HANKI-projektipäällikkö, 1 htkk
Työntekijät:	Luetellaan muut työpakettiin osallistuvat työntekijät: Pauli Välimäki, 0,5 htkk Suunnittelija, 0,5 htkk
Työmäärä:	Työpakettiin käytetty työmäärä yhteensä: 2 htkk
Aikataulu:	4/2015-12/2016
Alihankintaostot:	Viestintäaineisto ja työpajojen kustannukset 5 000 €

Tulos:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaupungin hankintahenkilöstö tuntee HANKI-projektin toiminnan ja tulokset 2. Kaupungin sidosryhmät (yritykset ja palveluja tuottavat yhteisöt) tuntevat projektin ja sen tulokset
--------	---

3. Projektia esitellään kansallisissa ja kansainvälisissä seminaareissa tms.
4. Kustakin pilotista on mediassa uutisia ja artikkeleita.

6 Aikataulu

Projekti toteutetaan ajalla 8.4.2015–31.12.2016. Aikataulu liitteessä 1.

7 Resurssit ja organisaatio

Projektipäällikkö:	N.N.
Projektiryhmän jäsenet:	HANKI-projektipäällikkö N.N, kehittämiskoordinaattori Marika Pakkanen, Kehityspäällikkö Pauli Välimäki, Suunnittelija Riikka Juuma, projektin pilottien vastuuhenkilöt, Kehittämispäällikkö Toni Kirmula, Hankinta-asiantuntija N.N
Projektin ohjausryhmän jäsenet:	Konsernihallinnon johtoryhmä

8 Työmäärä ja kustannusarvio

*Ostopalveluihin muilta organisaatioilta kohtaan laitetaan ostot suuryrityksiltä ja sellaiset ostot, joiden toteuttajaa ei vielä tiedetä.

Kustannuslaji	v. 2015	v. 2016	0	Yhteensä	%
Rahapalkka	105925	98725		204650	
Henkilösivukustannukset	52963	49363		102325	
Yleiskustannukset	31778	29618		61395	
Matkat	15500	11000		26500	
Aineet ja tarvikkeet	2500	2500		5000	
Laiteostot	0	0		0	
Laitepoistot /-vuokrat	0	0		0	
Ostettavat palvelut					
pk – yrityksiltä	121000	105000		226000	
tutkimuslaitoksilta	0	0		0	
konserni /intressiyrityksiltä	11850	12150		24000	
muilta organisaatioilta *	25000	20000		45000	
Yhteensä	366 515	328 355		694 870	

9 Laadunvarmistus ja tulosten hyväksyminen

Johtoryhmän tilanneraportit määritellään myöhemmin
Asiantuntijoiden käyttö:

10 Riskien arviointi

Projektin riskeiksi arvioidaan:

Riski 1	Yhteiseen toimintamalliin ja käytäntöihin sekä niiden kehittämiseen sitoutuminen
Kuvaus:	Uuteen toimintamalliin ja sen kehittämiseen sitoutuminen on onnistumisen kannalta merkittävää. Sitoutumista vaaditaan kaupungin virkamiehiltä, mutta myös yrityksiltä ja kolmannelta sektorilta. Muutos vaatii uudenlaisen ajattelutavan omaksumista ja toimenpiteitä yksittäisiltä henkilöiltä ja siksi on oleellista, että muutos on hyväksyttävissä. Sitoutuminen edellyttää myös luottamusta osapuolten välillä.
Vakavuus:	Suuri
Varautuminen:	Riski voidaan välttää riittävällä tiedottamisella, varmistamalla osaaminen ja tekemällä muutosta yhdessä osapuolten kanssa. Kaupungilla ylin johto on sitoutunut projektin toteutukseen ja siinä syntyvään toimintamalliin.
Vaikutus:	Mikäli sitoutumisessa on ongelmia, projektin eteneminen voi hidastua.
Riski 2	Osaamisen kehittyminen
Kuvaus:	Innovatiivisten hankintojen toteuttaminen vaatii uudenlaista osaamista sekä strategisen että operatiivisen hankinnan osa-alueilla. Osaamisen lisääntyminen on hidasta, koska usein olemassa olevia aikaisempia toteutuksia ei ole tai niihin joudutaan soveltamaan esim. kansainvälisiä esimerkkejä.
Vakavuus:	Keskisuuri
Varautuminen:	Varmistetaan tuki ja riittävät resurssit projektissa toteutettaville innovatiivisille hankinnoille.
Vaikutus:	Projektin toteutus hidastuu, mikäli riittävää tukea ja osaamista ei ole.

Liite 1. Projektin aikataulu

	2015–2016												2016											
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
TP1 Hankintojen inno- vaatiojohtaminen																								
Elinkaariasumisen kortteli																								
Tulevaisuuden hyvin- vointikeskus																								
Seniorikeskuskonsepti																								
Havulaakson puisto																								
Älyliikenteen uudet palvelualustat																								
Älykäs valaistus																								
Katuraitiotie allianssi- hankintana																								
Opioidiriippuvaisten palvelukokonaisuus																								
TP3 Vertaisoppiminen, yhteiskehitys ja levitys																								
TP4 Markkinointi ja viestintä																								
Tarkistuspiisteet:					X				X								X				X			

Projektin tarkistuspiisteet:

elokuu 2015	Kaupungin projektiraportointi, väliraportointi
joulukuu 2015	Kaupungin projektiraportointi, väliraportointi
elokuu 2016	Kaupungin projektiraportointi, väliraportointi
joulukuu 2016	Projektin loppuraportointi